

ה. תאור מחנות המעצר החשאיים

מן העדויות והדיווחים שהוצגו בפני הוועדה בידי אלה שנעצרו בחשאי וזכו לצאת לחופשי, ניתן להבחין בשני סוגים עיקריים של מחנות מעצר חשאיים.

עפ"י הסיווג של כוחות הצבא, היו ברוב חלקי הארץ: מקומות איסוף לעצורים D.R.L. (Lugar de Reunión de Detenidos): מרכזים בהם החזיקו את העצורים כלואים לפרקי זמן ממושכים עד שהוחלט יעדם הסופי.

מקום מעבר L.T. (Lugar Transitorio): זמן המעצר בהם היה קצר, להוציא מקרים יוצאים מן הכלל. למקומות אלה היה העצור מובא מיד לאחר החטיפה, או, אם כך נקבע, בימים שלפני צאתו לחופשי, או לפני שהועבר לידי הרשות הלאומית המבצעת.

'אולימפו' (L.R.D.)

מיקום: רחוב רמון פאלקון ואוליברה. פלורסטה. עיר הבירה.
תיאור: שער כניסה עשוי פלדה, אולי בצבע אדום.
סככה עשויה לוחות מתכת בגובה של כ- 10 מטרים שכיסחה את כל המבנים. המבנים היו חדשים, בגובה של שלושה מטרים, בעלי גג בטון, בהם היו שניים או שלושה שומרים. הכניסה הייתה דרך עמדת השמירה. ההעברות נעשו דרך שער בעל שתי דלתות. בצד השמאלי היה דיוקן של הבתולה. אגף הבידוד ובו חלונות גדולים מכוסים לבנים, רק חלקם העליון היה גלוי לעין. בצדו השני של המחנה היו חדר עינויים, תא, מעבדת צילום, בודק טביעות אצבעות ומשרד למבצעים מיוחדים. ממול היו מטבח וחדר אוכל. מרפאה אחת לטיפולים ואחרת לאשפוז. חדר שנועד לארכיון ומסמכים, וחדר נוסף לצילום ונטגן. שלושה פרוזדורים עם תאים; לכל שורת תאים היה חדר שירותים עם וילון ששימש דלת. בשורה השלישית היו מכבסה ומקלחת, חדר שמירה עם חלון שפנה למגרש החנייה, וחדר גדול ששימש לתיקון כלי החשמל והאלקטרוניקה שנגנבו בעת ה'חיפושים'.

'לה פרלה' או 'לה אוניברסידד' (L.R.D.)

מיקום: הפרובינציה של קורדובה, על הדרך הארצית מס' 20, 12 ק"מ בערך מבירת הפרובינציה, בדרך בין עיר זו והעיר וילה קרלוס פז, קרוב לגשר החדש שמחבר עם הכניסה ל-Malagueño. מתקני המחנה נמצאים על גבעה מצד ימין, לכיוון קרלוס פז, והם נראים לעין מהכביש. ממול נמצא בית החרושת 'קורסמר'.
תיאור: המחנה כלל ארבעה בניינים עשויים לבנים. שלושה מהם מחוברים במסדרון. שניים מהם שמשו למגורי קצינים ולמנהלה. בבניין השלישי שוכנו העצורים. בקצה המתחם היו חדרי השירותים ומולם ארבעה משרדים שנועדו לחקירה, לעינויים, ולמרפאה. הבניין הרביעי, שעמד בנפרד, שימש מוסך.

בית הספר למכונאות של חיל הים' (ESMA) מיקום: בעיר הבירה, שדרת ליברטודור ממערב, רח' קומודורו ריבדיה וליופולדו לוגונס ממזרח ורח' סנטיאגו קלאדיליה מדרום. מצפון - סמוך לבית הספר התעשייתי 'ראג'יר'.

התיאור: קזינו הקצינים היה המבנה שנועד עבור 'חוליות המשימה' 3.3.2. היו בו שלוש קומות, מרתף ועליית גג גדולה. בשתי הקומות הראשונות וגם בשלישית שוכנו העצורים.

המרתף כלל פרוזדור מרכזי שנתמך בעמודי בטון. בין עמודים אלה הוצבו מחיצות ונקבעה דלת ברזל גדולה, צבועה בירוק ולידה שומרים חמושים. המחיצות היו קלות לפירוק. לפני הכניסה למרתף, היה חדר נשק ובו גנרטור חשמלי לשעת חירום, וכן כמה ארונות לכלי נשק. שם עמד השומר החמוש, שקיבל הוראות לפתוח את הדלת באמצעות הטלפון הפנימי. הכניסה למרתף הייתה במדרגות, שנראו לעין כבר בכניסה ל- 'דוראדו', והן היו חלק מהמדרגות שהובילו לבניין כולו, בשני חלקים.

לכאן הובאו העצורים שזה עתה הגיעו, כשלב ראשון להשגת האינפורמציה. בסוף המרתף היו חדרי העינויים מס' 12, 13, 14. מימין לדלת הירוקה היו המרפאה, חדר השינה של השומרים וחדר השירותים. בהמשך למרפאה הייתה מעבדת צילום. אשנבים קטנים שפנו לחצר בגובה של כ- 20 ס"מ מהקרקע, נועדו לאוורור.

בחלוקה זו חל שינוי באוקטובר 1977. המבנה המשופץ עמד עד דצמבר 1978, מועד בו שוב נעשו בו שינויים, עקב ההכנות לביקור הוועדה לזכויות האדם של ארגון מדינות אמריקה.

'Dorado' (מוזהב): בקומת הקרקע נמצאו חדרים בהם פעלו שרותי המודיעין, המבצעים, חדר האוכל לקצינים, אולם ההרצאות וחדר הדיונים. קומות א' וב': חדרי השינה של הקצינים. לעצורים היה האזור הזה מחוץ לתחום.

'Capucha' (ברדס): זה היה מבנה בצורת L, קטוע ע"י קורות ברזל צבועות באפור, שהיוו את השלד של עליית הגג החיצונית. המבנה תפס את האגף הימני של עליית הגג, מכוסה בלוחות אפורים של הבניין. לא היו בו חלונות, רק אשנבים קטנים שפנו לתאי המעצר שכוננו 'תא'. הם היו עשויים ממחיצות בניין סגורות ע"י לוחות עץ בגובה של שני מטר, והייתה שם דלת עם עינית. בחלק שבין העץ והגג הייתה מעין יריעת מתכת. מימין, מול התאים, היו מחיצות עץ בגובה 60 או 70 סמ'. ברווח שביניהן השכיבו עצורים על גבי מזרן.

אור היום לא חדר למקום. האוויר היה קלוש. משאבות האוויר השמיעו רעש חזק. ריצפת הבטון הייתה נצבעת לעתים תכופות. הכניסה למקום הייתה במדרגות. בקצה, בצד דלת הכניסה, עמד שומר חמוש שפיקח על פתיחת הדלת, לידו שולחן ועליו יומן, בו נרשמה כל תנועה. חדרי השירותים נמצאו בין ה- 'Capucha' למחסן 'pañol', ותפסו את החלק הצפוני של עליית הגג. כאן נמצאו גם שלושה חדרים, אחד מהם נועד לעצורות שהיו אז בהריון.

'El Pañol': היה המחסן שבו נאסף הרכוש השדוד מבתי החטופים. עד סוף 1977 נאספה בו כמות עצומה של רהיטים, כלי בית, בגדים וכו'. בחלק מהמחסן, באגף הצפוני של חדר העלייה, נבנה בסוף 1977 'האקווריום' ('La Pecera').

'La Pecera': הייתה זו מערכת של משרדים קטנים, מחוברים במסדרון מרכזי שהגישה אליו הייתה מדלת, בפיקוחו של שומר שרשם כל יוצא ובא. שם שהו העצורים בחלק משעות היום. הארכיון, העיתונות והספרייה, הועברו מהמרתף. טלוויזיה במעגל סגור אפשרה לפקח ישירות, מהמשרדים שבקומת הקרקע, על כל תנועה.

מעליית הגג ניתן היה להגיע למדרגות שנמצאו מול דלת הכניסה, ומשם לעליית גג נוספת שנקראה 'Capuchita'.

'Capuchita' ('ברדס קטן'): המקום נועד במקור למכל שסיפק מים לכל הקומה של קזינו הקצינים. היו שם שני חדרי עינויים, וחדר שבו הוחזקו האסירים, כמו ב-'Capucha', ובו כ- 15-20 מחיצות שהפרידו בין העצורים. תנאי החיים בו היו גרועים אף מאלו שב-'Capucha'.

מקום זה היה בשימוש כוחות הצבא, חיל האוויר ושירות המודיעין של חיל הים, שהשתמש בו לחדרי עינויים ולבית מעצר נפרד.

ב-'Capuchita' הייתה הרצפה צבועה אדום ובקירות היו אשנבים שאף פעם לא נפתחו.

ב- 1977 הוכשרו שני חדרי חקירה ששימשו גם את כוחות המשימה, כאשר ה-'Capucha' הייתה מלאה עד אפס מקום.

'אל בנקו' - El Banco (LRD)

המיקום: סמוך לצומת הדרכים שבין האוטוסטרדה ריצ'רדי והדרך הארצית מס' 4, בגשר 12. במבנים אלה שוכנת כיום בריגדת הנשים ה-XI של משטרת הפרובינציה של בואנוס איירס.

תיאור: המבנה, שיוחד לעצורים החשאיים, היה מוקף מבנים ישנים של משטרת הפרובינציה של בואנוס איירס. הגישה הייתה מאחורי מגרש חניה, דרך שער בעל שתי דלתות פלדה, שבחלקן העליון היו מוטות ברזל. בצד שמאל הוביל מסדרון לשלושה חדרי עינויים, באחד מהם היה חדר שירותים קטן. בהמשך הייתה מרפאה. מצד ימין היו משרדי המודיעין ומעבדת הצילום, אח"כ 'גוב האריות' או התא הקבוצתי, ששימש אחר כך בית מלאכה לאלקטרוניקה.

בנפרד מהאגף הקודם היו כ- 50 תאי מעצר, או חדרי צינוק צרים מאוד, בתי שימוש, כוור, מקלחות, חדר כביסה ומטבח. הייתה גם חצר אחת מקורה וחצר שנייה פתוחה לשמיים, שעל חומותיה היו תקועים שברי זכוכית.

'לוגיסטי' 10 (LRD)

המיקום: שטח צבאי בין שדרות גנרל פז וקונסטנטינוז'נטס, סופריטגי וברזיל, וילה מרטלי, מחוז סן מרטין, פרובינציה של בואנוס איירס.

המיתקן נמצא בשימוש יחידת התחמושת 601 וגודו 10 לארטיילריה לוגיסטית. נפרד ע"י קיר מהמבנים של יחידה 601 של מהנדסים. הכניסה לחיילים סדירים הייתה דרך סופריטגי. שער ראשי בצורת קשת.

תיאור: בחלק האחורי של היחידה היה אולם עם תאים צרים וגבוהים, שהולכנו בסיד. המיטות ניצבו זו על זו, או בדרגשי עץ. הדלתות ממתכת בצבע בז', ואשנב לחדר הכניסה. מרפאה קטנה.

סמוך לשדרות גנרל פז, בקו ישר עם הקולנוע הפתוח, ועם הבניין של 'Mayoría', אך מחוץ לתחום הכניסה של החיילים בשרות חובה, מבנה ישן של 5 על 4 מטרים בערך, קיר אחד מול הכניסה, ללא דלת, ושני תאים חסומים בסורגים. בקומה השלישית היה חדר רב ממדים שנועד גם הוא לחקירות.

בסיס חיל הים במר דל פלטה (LRD)

המיקום: מר דל פלטה, פרובינציה של בואנוס איירס.

תיאור: החטופים שוכנו ברובם בבניין של החברה לצוללנים, בבניין שהיום שוכנים בו משרדי הנשקיה, התרגול ועוד משרדים למשימות בלתי מוגדרות. לבניין קומת קרקע וקומה ראשונה, והוא שוכן קרוב מאד לחוף.

בסיס חיל האוויר במר דל פלטה

המיקום: פרובינציה של בואנוס איירס. דרך ארצית מס' 2. סמוך לשדה התעופה של העיר מר דל פלטה.

תיאור: המקום, שנועד למחנה ריכוז חשאי, שכן בתוך הבסיס במרחק של כ- 600 מ' מהכניסה הראשית. זהו מבנה תת-קרקעי ומעליו נמצא מגדל המכ"ם הישן. כיום הוא משמש מחסן משני לנשק, אחרי שהוכשר לכך במיוחד.

מבחוץ הוא נראה כגבעה בצורת טרפז, שהכניסה אליה נמצאת ממש בגובה הקרקע. כדי להיכנס יש לרדת כחמש עשרה מדרגות שלאחריהן פרוזדור. משמאל היו שישה חדרים בגדלים שונים, ששימשו תאי מעצר, והיו מחוברים ביניהם בזוגות, ללא כניסה מהפרוזדור.

מחלקת החקירות של סן חוסטו (LRD)

המיקום: רח' סלטה, סן חוסטו, מחוז לה מטנזה, פרובינציה של בואנוס איירס. סמוך לתחנת המשטרה מס' 1.

תיאור: ליד הכניסה הייתה חצר עם אבני חצץ. לבניין שתי קומות. הכניסה לעצורים עברה דרך מטבח קטן ובסמוך לו תא עינויים. במספר תאי מעצר היו חדרי שירותים, באחרים גם מקלחות. אחד מתאי המעצר היה גדול יותר, עם ווים בקיר. היו בו אשנבים גבוהים ומסורגים, חלקם פנה לחצר בלתי מקורה, עם סורגים וחוט תיל. הקומה העליונה שימשה למשרדים. באחד מהם היה תלוי תרשים, בו נרשמו החקירות. בשניים אחרים היו שטיחים ומיטות עץ.

מחלקת החקירות של לס פלורס (LRD)
המיקום: רח' אבז'נדה 705, לאס פלורס, פרובינציה של בואנוס איירס.
תיאור: המיתקן היה בחלקו האחורי של בניין המשטרה. הכניסה דרך אולם גדול עם בור לתיקון מכונות. היה בו תנור נפט אחד לבן ואחד ירוק ודלת צדדית ומדרגה שהובילה למסדרון לא מרוצף, שמשני עבריו תשעה תאי מעצר, מטבח ומין כוור. בצד הייתה מקלחת ואסלת שירותים ללא דלת.
על הגג שמעל אחת הדלתות היה צינור בטון, ממנו דלפו מי הגשמים.
הקירות היו מטויחים. ב- 1977 בנו במקום, ונשמעו קולות של ערבוב בטון.

מחלקת החקירות של רסיסטנסיה - צ'אקו (LRD)
המיקום: במחלקה לחקירות של משטרת הפרובינציה של צ'אקו, ברחוב מרסלו ט. דה אלוויאר מול הכיכר 25 במאי, בעיר רסיסטנסיה.
תיאור: המקום הוכשר במיוחד למטרות חטיפה ועינויים.
נוהל ע"י אנשי משטרה, בנוכחות יומיומית של אנשי צבא ופקידים בכירים בשלטון.
תאי צינוק בפיקוח מקסימלי, שהגישה אליהם מוגבלת. העינויים נעשו במרתף שנבנה לשם כך, ושכן תחת חדר הישיבות של הבריגדה.

C.C.D. בבריגדה האווירית השביעית של מורון (LRD)
המיקום: שדרות פיירסטגי בין א. פאצ'ה וקורונל ארנה, מורון, בפרובינציה של בואנוס איירס.
תיאור: מחנה המעצר החשאי בבניין עם אולם כניסה. הוא כלל חדר חקירות עם שקע שבו העמידו כלי מיוחד כדי לבצע את מה שכונה בשם 'צוללת'. חדר המעצר היה אולם גדול בעל מחיצות, הכניסה אליו עברה דרך מדרגות עקלקלות וצרות. בסמוך נשמעו קולות של נחיתת מטוסים.

'הבור של בנפילד' (LRD)
המיקום: בצומת הרחובות סיסילינו וורנט. במרחק שני בלוקים משדרות 10 בספטמבר 1861, הנקרא בשם הדרך השחורה, מחוז לומאס דה זמורה, בפרובינציה של בואנוס איירס. כיום פועלת במקום מחלקת הרצח וקודם לכן פעלו שם מחלקת הביטחון, החקירות והמודיעין.
תיאור: הכניסה להולכי-רגל דרך רח' ורנט, או לכלי רכב דרך רח' סיסילינו, עד לחצר פנימית. בניין בעל שלש קומות, בגובה של כ- 25 מ' ורוחב של כ- 20 מ'. בקומת הקרקע: משרד המנהל, חדר העינויים ומשרדים אחרים. בקומה הראשונה: חדרי צינוק, משרדים, חדר אוכל וקזינו של העובדים, מטבח וחדרי שירותים. בקומה השניה: תאי צינוק ושירותים.

הבריגדה של סן ניקולס (LRD)
המיקום: סן ניקולס, בפרובינציה של בואנוס איירס בסמוך לדרך הפאן-אמריקנית.

תיאור: קומת קרקע 3 או 4 מדרגות, חצר ושלושה תאים קטנים.
חדר גדול שכלל מיטות ומזרנים.

‘הבור של קילמס’ או (LRD) Chupadero Malvinas
המיקום: אליסון בל בלי מספר, פינת גריבלדי, במרכז העיר קילמס, מחוז קילמס, פרובינציה של בואנוס איירס. אולם של מחלקת החקירות.
תיאור: הכניסה למוסך דרך רחוב גריבלדי, דרך דלת כבדה עם מסילה. כניסה ראשית דרך רח’ אליסון בל. בניין בעל חמש קומות.
קומת הקרקע: שמירה, משרדים, חדרי עינויים, מחסן, מטבח וחדרים אחרים. קומת ביניים: משרדים, שירותים, מחסן גדול לשלל המלחמה ומרפסת עם גג. קומה ראשונה: תאי צינוק, תא מעצר, חצר, חדר שיחות עם העצורים, חדר אוכל, מטבח וחדר שירותים. קומה שנייה ושלישית: תאי צינוק, תאי מעצר, חדרי שירותים וחצר. גובהם של תאי הצינוק היה 2 מ’ ורוחבם 1,8 מ’. תאי המעצר היו גדולים יותר.

‘קלוב אתלטיקו’ (LRD)
המיקום: פסיו קולון וחואן דה גראי.
תיאור: במפלס הראשון אולם עם חרסינה, דלתות זכוכית, חדר עבודה גדול ועוד אחד קטן. בהם נקבעו המספרים לכל עצור. דלתות זכוכית, כניסה סמויה מהעין לתת קרקע.
קומת קרקע: ללא אוורור ואור יום. הטמפרטורה הגיעה ל- 40 - 45 מעלות בקיץ. בחורף הקור עז. הלחות גבוהה. הקירות והרצפה דלפו מים באופן קבוע. המדרגות הובילו לחדר שעמד בו שולחן פינג-פונג שנועד לשימוש המענים. בסמוך - חדר השמירה, שני תאי בידוד, חדר עינויים וחדר מרפאה. כמו כן היו מטבח, חדר כביסה ומקלחות. במקלחות היה קבוע פתח שדרכו הציצו השומרים בנשים הרוחצות. באזור אחר אחסנו את שלל הביזה.
תא מעצר שכונה בשם ‘גוב האריות’ ובו מחיצות שהפרידו לתאים קטנים 1,6 מ’ על 0,60 מ’. באזור אחד 18 תאי מעצר, ובאחר 23 תאים. כולם בגודל 2 מ’ על 1,60 מ’ בגובה 3 מ’ עד 3,50 מ’. שלושה חדרי עינויים שכל אחד מהם כלל שולחן מתכת כבד. מזרני גומי קטנים מוכתמים בדם ובזיעה.

‘בית הגליל’ ‘Casa del cilindro’ (LRD)
המיקום: נמצא בתחומי פלוגת הקשר מס’ 601.
שכן על כביש מס’ 197, ברח’ אינחנירו אוירגו ופסי הרכבת גנרל מנואל בלגרנו, במרחק 4 בלוקים מהתחנה לוס פולבורינס.
תיאור: מיד בכניסה, תא שמירה עם כלבים. במבנה הראשי שכבו העצורים על הרצפה עם אזיקים על ידיהם. במרכז עמד צילינדר (גליל) שממנו יצאו שלשלאות לכל הכיוונים, אליהן נקשרו העצורים.
‘אלוהים שלי, אנא עזור לי’ - העד מוצא את תחנוניו שחרט על הקיר בתאו בהיותו עצור שם.

לה קאצ'ה - 'La Cacha' (LRD)

המיקום: מיתקנים ישנים של תחנת הרדיו של הפרובינציה של בואנוס איירס, בסמוך לבית הכלא של אולמוס, בין רחובות 191, 47, 196 ו-52 (פסי הרכבת גנרל מנואל בלגרנו), בליסאנדרו אולמוס, מחוז לה פלטה, במערה של העיר באותו שם, פרובינציה של בואנוס איירס.

תיאור: הבניין הראשי, מוזנח ועתיק יומין, כלל שלושה מפלסים. קומה תת קרקעית בה היו 12 עצורים. קומת קרקע: אולם רחב ידיים לעובדים, חדרי עינויים, תא מעצר קבוצתי ל-10 עצורים בקירוב. קומה ראשונה: חדר גדול שחולק באמנות לחדרונים במחיצות תיל, לכ-20 עצורים. רצפת מרצפות ואשנבים. בנוסף לכך היו שני חדרונים ללא דלת. חדר השירותים נמצא בקומת הביניים, וכדי להגיע אליו היה צורך לרדת מספר מדרגות.

בחוף הייתה קבועה אנטנה בגובה 70 מ' וחפצים של תחנת הרדיו.

לה קאסונה 'La Casona' (LRD)

המיקום: בתוך הבריגדה האווירית מס' I של פלומר, מחוז גנרל סרמינטו, בפרובינציה של בואנוס איירס.

תיאור: אחוזה עתיקה בעלת שני מפלסים; כניסה בשיפוע ומדרגות קצרות שהובילו למסדרון מרוצף באריחים עתיקים, מסודרים בצורת פרחים. חדרי שירותים עם משתנות, אסלות בסגנון טורקי ותאים קטנים למקלחות צינור. במסדרון היה ברז. דלתות פנימיות מעץ ומזכוכית.

תאי צינוק עם דלתות מתכת ואשנב קטן מכוסה, רצפה וקירות מבטון.

'אל רפורמטוריו', טוקומן 'El Reformatorio' (LRD)

המיקום: במרחק דקות מספר מהעיר טוקומן ושני בלוקים מהנהר העובר בקרבת העיר.

תיאור: בניין בעל שתי קומות, מוקף בקיר לבנים. בחזיתו עמד אטלז, ובצדו פעל בית חרושת לקרוואנים. בחלקו האחורי - עדיין בבניה - מעון לאמהות חד הוריות.

בקומת הקרקע: חדרי הקצינים, נגדים וחיילים. העצורים שוכנו ונחקרו בקומה הראשונה.

בית החרושת לנשק ברוסריו (LRD)

המיקום: רח' אובידיו לאגוס 4800 (היום 4220) - 2000 רוסריו. פרובינציה של סנטה פה.

תיאור: הכניסה דרך שער שנפתח מבפנים. במדרגה אחת מגיעים לדלת; צעדים מספר ממולה, עוד שלוש מדרגות מובילות למשטח, אח"כ עוד 5-6 מדרגות המובילות לחדר גדול, המחובר לחדר עינויים בדלת נוספת. לחדר העינויים הייתה

רצפת בטון, קירות בצבע צהוב מלוכלך, גג לבן וחלון בעל תריסים אמריקניים מפלסטיק, שפנה לחצר. בחדר היו ארבע מסגרות מיטה ממתכת ('parrillas'), שולחן ועליו שלט רחוק למוסיקה וזרקור. דלת נוספת הובילה לבריכת בטון עם ברזים וווים, לתליית העצורים. דלת מתכת הובילה לחצר פנימית. שלושה מקירותיה היו עשויים סורגים של 5 - 6 מ' מול התאים, כ- 20 - 30 במספר. בכל תא הייתה קבועה דלת עם מנעול וסורגים. אורכם של תאי המעצר היה 1,5 מ', רוחבם 0,70 וגובהם 1,80 מ', רצפת בטון וקירות לבנים. רצפת החצר הראשית הייתה עשויה אבני בזלת מלוכלכות ובלתי מלוטשות, במרכזה היו תקועים ארבעה עמודים, טבעת תלויה על כל אחד מהם בגובה מטר מהרצפה. לבניין, שכלל את חדר העינויים הייתה צורת מגדל.

'מרכז למבצעים טאקטיים' - Martínez C.O.T.I. (LRD)
המיקום: שדרות ליברטדור, מרטינו, מחוז סן איסידרו, פרובינציה של בואנוס איירס.

תיאור: כניסה להולכי רגל לחצר מרכזית עם אבני בזלת. דרך הכניסה הראשית, על ליברטדור, מבנה עם שני חדרים, אחד מהם שימש חדר עינויים וחקירות. בחלק האחורי של החצר מבנה, בין קצות המגרש, שכלל שלושה תאי מעצר אישיים ואחד גדול יותר, סלון, חדרי שינה לעובדים וחדרי שירותים. היה גם ביתן גבוה יותר בשביל השומר. בין הבניין שתואר והקיר האחורי ישנה חצר צרה מלבנים ממנה ניתן לראות ברוש גדול של בית שכן.

Compañía de Comunicaciones de . הררי . (LRD) Montaña

המיקום: מחנות צבאיים בבולוניה סור מר, בקרב הבריגדה ה-VIII של חי"ר בסביבות העיר מנדוזה.

תיאור: מתקני ה- C.C.D. פורקו חלקית, כפי שאושר ע"י ה- CONADEP בעת זיהוים. המבנה היה בצורת מלבן, בעל גג משופע, נשען על קורות. בקצה הבניין היו חדרי השירותים, שכללו מקלחות, כיורים ואסלה אחת. בקצהו השני, ארבעה חדרים נפרדים, מחוברים בזוגות אל מסדרון מרכזי, ששימשו חדרי חקירה. מתקן למניעת בריחה: דלתות וחלונות חסומים ושמידה מתמדת. מתקנים נוספים של C.C.D. פעלו בבניינים שונים של היחידה הצבאית.

תחנת המשטרה מס' 5, בלה פלטה (LRD)
המיקום: רחוב 24, בין הרחובות דיאגונל 74 ורח' 63. לה פלטה, בפרובינציה של בואנוס איירס.

תיאור: הכניסה היא דרך שער ברח' דיאגונל 74. בחלק האחורי של המקום שכן אזור העצורים. הוא כלל מרפסת, שמימינה עמד חדר השמירה, בהמשכה דלת מתכת מסורגת, הפונה למסדרון וכיור. המסדרון הוביל לארבעה תאי מעצר קטנים וחדר

שירותים. אותה מרפסת הובילה לתא מעצר מאורך, תא נוסף, רחב יותר, שהיו בו כיור ואסלה, ועוד תא. התאים היו חשוכים, קרים ולחים.

'האכסניה' 'El Motel' (LRD)

המיקום: בפרובינציה של טוקומן, על כביש מס' 9, מול מחסן הנשק מס' 5 'מיגל דה אזקואנגה', ומספר קילומטרים מבירת הפרובינציה. תיאור: מחנה מעצר זה פעל בתוך אכסניה שהייתה בבנייה, הכניסה הראשית מול המשמר של מחסן הנשק. משמאלו עברה דרך חצי שדרכה נכנסו המשאיות עם העצורים. במקום שנועד לקבלה הייתה עמדת שמירה. מאחוריה עמד בניין שלא נסתיימה בנייתו ובריכת שחיה. בריחוק מה מבניין זה עמדו שתי שורות של בתי מגורים קטנים. לשני הראשונים מימין הכניסו את החטופים. הרצפה הייתה מכוסה חצי, ובחדר לא היו חלונות ודלתות. שאר הבתים שימשו חדרי שינה לכווחות הצבא. לוחות מתכת שימשו כחלון ודלת והרצפה עשויה בטון. הבית הראשון בשורת הבתים שמשמאל עמד ריק. השני נועד לקצינים, והאחרים לחקירות ועינויים. הבית האחרון שימש חדר שינה לנגדים. מימין עמד מכל מים, ששימש עמדה לשמירה לילית.

'המשפך' (LRD)

המיקום: העיר קרלוס פז, פרובינציה של קורדובה. במרחק 200 מ' מביב השופכין של סכר סן רוקה. תיאור: השתייך בעבר לקרוב משפחה של אחד החטופים. מהחלון ניתן לראות את ביב השופכין, לשם הושלכו גוויות חטופים ששהו במחנה מעצר חשאי זה.

'אסקואליטה' (ביה"ס קטן) באיה בלנקה (LRD)

המיקום: על דרך הקארינדנגה (הסובבת את העיר), מאחורי המחנה של הקורפוס V של הצבא, באיה בלנקה, פרובינציה של בואנוס איירס. תיאור: בניין עתיק יומין ובו שני חדרים עם מיטות מוגבהות. גגות שבורים, רצפות עץ מלאות חורים וקירות צהובים מזוהמה. חלונות גבוהים מסורגים, בסגנון קולוניאלי, עליהם תריסים בירוק כהה. על אחד הקירות, נראית הכתובת AAA; ממול ישנו לוח. בין שני החדרים נמצא אולם עם ריצפת אריחים שממנו השגיח שומר. שם נמצאה גם מיטת אסירים. חלק זה של הבית נחסם ע"י שבכה. במסדרון הגיעו לחדר השמירה, מטבח וחדר השירותים. בחצר נמצא אולם העינויים, מחראה לאסירים, באר מים וקרוואן בו ישנו השומרים. מאוחר יותר הובאו עוד שני קרוואנים שנועדו לאסירים.

בית חרושת צבאי לנשק 'דומינגו מתיאו' (LRD)

המיקום: שדרות אובידיו לגוס. רוטריו.

תיאור: הכניסה הראשית דרך השדרה. מחנה המעצר שכן בחלקו האחורי של המקום. לא רחוק משם היה מקום נופש. מכאן נפתחה דרך עפר לאורך החומה הדרומית, לגישה ישירה למחנה. היה שם שער ברזל גדול צבוע אדום. כשחדלו להשתמש בו החליטו לסתום אותו. ה- C.C.D. כלל מספר מבנים ישנים, מחוברים זה לזה. מטבח וחדר אוכל, מחראה, מחסן קטן, שני חדרי שינה לעובדים. העצורים שוכנו באורווה הישנה, קשורים לטבעות קבועות בקיר. המקום חולק לשני אגפים, בכל אחד מהם מכשירי עינוי.

בית ספר הקטן בפאמאליה (LRD)
המיקום: באזור הדרומי של הפרובינציה של טוקומן, במרחק 36 ק"מ מהבירה, קרוב ליציאה המערבית לכיוון העיר פאמאליה, בדרך מפעל הסוכר 'פרונטריטה'.
תיאור: במקום פעל בעבר בית ספר שדה, והיה מוקף גדר תיל. בכניסה משמאל היה חדר לימודים ושני משרדים. בהמשך, בצד ימין - השירותים, ובצד שמאל - שמונה חדרי לימוד. מול החדר האחרון היה חדר ששימש אולם עינויים.

ל'וס קונבנטיליוס (שיכוני דירות) דה פרונטריטה - מפעל הסוכר 'פרונטריטה'.
המיקום: מבנה ששכן במרחק של כ- 300 מ' מבית החרושת לסוכר 'פרונטריטה', על הדרך העוברת בסמוך לבית חרושת זה, בעיר בשם זה.
תיאור: המבנה שכן מול הכביש, והיווה חלק מהקונבנטיליוס של פרונטריטה. במבנים אלה התגוררו עובדי צבא. בעבר שימשו מבנים אלה בתי מגורים לעובדים העונתיים של בית החרושת.
היום מוקף המבנה בגדר תיל, מה שלא היה כן כאשר המקום שימש מחנה מעצר חשאי.
המבנה מחולק לשני חדרים קטנים, כל אחד עם דלת יציאה נפרדת. באחד מהם דלפק בטון בקיר שמול הדלת, שעליו עינו את העצורים. בצד הדלת, בחלקו העליון של הקיר השמאלי, היה חלון עץ קטן.

בטחון חי"ר (LRD)
המיקום: רח' מס' 1 בין 59, 60 ו- 115, לה פלטה, פרובינציה של בואנוס איירס.
תיאור: מבנים אחדים, ומתקנים מיושנים ששופצו והוכשרו לתאי מעצר, קרים ולחים מאוד. מבנה רחב ממדים ששימש בד"כ למגורי חיילים, אכלס את העצורים.

קבוצת ארטילריה להגנה אנטי-אווירית - GADA E 101 סיודדלה (LRD)
המיקום: אחוזה של הצבא שנמצאת בין הרחובות קלוס פלגריני, יריגוזין, קומסאניה, ורקונקיסטה, סיודדלה, מחוז השלושה בפברואר, הפרובינציה של בואנוס איירס. משתייך לקבוצת הארטילריה להגנה אנטי-אווירית 101 'גנרל ריצ'י' ולקבוצת הארטילריה הממונעת 'גנרל יריארטה'.

תיאור: הכניסה דרך שער גדול ברחוב רקונקיסטה. עוברים בדרך סלולה באורך של 100 מ'. מבנים אחדים, בחלקם עם חלונות סתומים. במקום המיועד למעצר, חדר חקירות ועינויים, ישנם תאי מעצר ומשרדים. כמו כן היה מעין מרתף.

מפעל הסוכר 'נואבה בביירה' (LRD) המיקום: כ- 400 מ' מהדרך הארצית מס' 38. הכניסה מול הדרך המובילה לעיר פאמאליה, לכיוון מזרח יוצאת דרך החוצה את שיכוני העובדים לשער של ביה"ח לסוכר ומגיעה לביה"ח לסוכר 'נואבה בביירה'. תיאור: מפעל ישן לסוכר. שערי הכניסה היו תחת שמירה מתמדת. מאחורי המעבדה היה מנחת מסוקים וכמות גדולה של כלי רכב להסעת כוחות צבאיים. האגף הישן של משרדי החברה, שעמד בחלקו האחורי של המבנה, שימש למגורי קצינים ולמטה הניהול.

השומרים ועוזריהם גרו במיתקנים הכלליים של בית החרושת. מחנה המעצר שכן במעבדה ישנה ובמבנים נוספים סביב לה, במרחק 30 מ' מדרום לשער הראשי. כדי להגיע אליו, היה צורך לחצות שער מכוסה בתיל, ושער מתכת נוסף ברוחב ארבעה מטר, שחיבר עם מגרש חניה סגור ודלת נוספת שחיברה את כל החלקים האחרים של הבניין. המקום היה מוקף שלטים המתריעים 'אזור מוגבל', שאסרו על הכניסה. הכניסה למקום הותרה רק לקציני צבא ואנשי המשטרה הפרובינציאלית.

במרכז האולם היה דלפק מאבן מכוסה אריחים, שבמקור שימש מעבדה לבדיקות כימיות. הכניסה אליו הייתה דרך חדר קטן שהתחבר עם צריף המוסך. מצד שמאל משרד ובו ארכיון שכלל שני שולחנות, מכונת כתיבה וכיסאות אחדים. במקום הייתה רשימת אנשים שהשתייכו לחוליית מבצעים. המקום היה מחובר לחדר עינויים קטן ובו מיטת מתכת וכיסאות ובית שימוש נוסף עם כיור בקיר שמנגד.

מפעל הסוכר 'לולס' לשעבר (LRD) המיקום: ביישוב לולס, בפרובינציה של טוקומן, סמוך לתחנת הרכבת, על דרך עפר מקבילה לפסי הרכבת. הכניסה למקום דרך שער עץ שעליו גדר תיל. תיאור: וילה עתיקת יומין בבעלות בית החרושת לסוכר לשעבר, שימשה לעתים כמקום מגורים לאדמיניסטרטור. המבנה בעל שתי קומות כיום, רעוע ומוזנח לחלוטין.

בחזית ישנה כניסה רחבת ידיים ומאחור מדרגות שהובילו למחסן פחם ישן. החלל הריק הפונה לעבר המדרגות, פתוח כיום, ואין כל דלת בכניסה. כבש צר של 20 מדרגות מלבנים. יש להתכופף בירידה.

מחסן הפחם, המקום בו שוכנו העצורים, עשוי לבנים וכן גם הגג. חלון זעיר ומסורג ואח.

חלל ריק פתוח בחלק החיצוני של הקיר הגובל בכניסה, מצד שמאל. בקומה הראשונה היה חדר העינויים, משם ניתן להשקיף על צמרות הדקלים וגגות הבתים השכנים.

מונטה פלונה' (LRD)

המיקום: על הכביש מס' 76, סמוך לאולבריה.
תיאור: המקום היה אחוזה עתיקת יומין. כיום הוא שייך לצבא ומשמש לאימונים ולמטווחים. הבניין הראשי מוארך, עם גגון עשוי מגדר חיה ומדרכה סביב. גג משופע, חלונות מסורגים, רצפת לבנים. חדר רחב ממדים ובו מיטה וכורסת עור. חדר חקירות, שלושים סמ' מעל יתר החדרים, ועוד ארבעה חדרים עם מיטות קפיצים בעלות חישוקים, ללא שירותים.
בצד - בניין שכלל סככה, מטבח ומספר חדרים, שאחד מהם שימש חדר עינויים והכניסה אליו נעשתה בשתיים - שלוש מדרגות. ממול עמדו המגורים של שומר הבית. בחצר הוצבו שני אוהלים.
האוהלים וכלי הבית נשאו את הכתובת - E.A. (צבא ארגנטינה).
נשמע רעש של גנרטור חשמלי המופעל במנוע בנוי.

תחנת המשטרה IV מר דל פלטה (LRD)

המיקום: רח' צ'ילה, פינת אלברטי. מר דל פלטה. פרובינציה של בואנוס איירס.
תיאור: שתי כניסות להולכי רגל דרך רח' צ'ילה, ראשית ומשנית. בכניסה הראשית חוצים מסדרון ודרכו מגיעים לחצר הפונה לאזור של תאי מעצר אישיים רגילים, מספר 1 עד 8.
מול תא המעצר היה חדר שירותים. הדלתות היו מברזל. תאי המעצר הרגילים היו גדולים פי כמה מן התאים הבודדים. לכל תא רגיל הייתה חצר ולכל שניים היה חדר שירותים משותף. מגרש חנייה עם כניסה מרח' צ'ילה, שחוברה אל הבניין בדלת. כיום עומד קיר באותו מקום.

כלי רכב אורלטי' (LRD)

המיקום: רח' וננסיו פלורס 3519/21 פינת אמיליו למרקא. עיר הבירה.
מידת רמת התלות של מחנה המעצר החשאי בכוחות הצבא ובכוחות הביטחון: הצבא הארגנטיני בשיתוף עם הצבא האורוגואי. הפיקוח של המשטרה הפדרלית ניהל את החקירות.
תיאור: בית מלאכה לשעבר שבחזיתו שלט: 'כלי רכב אורלטי'.
דלת גדולה עם תריס מתכת מכני; משמאל דלת משורינת עם חרך קטן. הסיסמה שהושמעה ברדיו הייתה 'מבצע סיסמו'.
במבנה היו שתי קומות. בקומת הקרקע אולם גדול באורך 6-8 מ' וברוחב 30 מ'. מחיצה נמוכה הפרידה את המחראה (אחת לשלושים איש) ואת הכיור משאר החדר. משם הובילו מדרגות בטון ושולבים מעץ. ריצפת בטון מלוכלכת מעפר ושמן, ושלדי מכוניות חטופות פזורים בכל עבר. כמו כן נמצא מכל מים גדול ומעליו גליל, שעליו תלו את העצורים כדי לבצע בהם את עינוי ה'צוללת'. דגלונים תלויים על הגג. בקומה העליונה פעל חדר החקירות, חדר נוסף לעינויים ומרפסת לייבוש כביסה. אנשי הצבא כינו מחנה זה בשם 'הגן'.

'משלחת אזורית של המשטרה הפדרלית באזול' - (LT)
המיקום: במרחק שני רחובות מתחנת הרכבת גנרל רוקה, בעיר אזול, פרובינציה של בואנוס איירס.

תיאור: תאי מעצר בגודל 1.50 על 1.50 מ', בעלי קירות ורצפות בטון חלקות. אשנב בגובה שלושה מטרים מהרצפה, ללא שמשות. מחראה, דלת ברזל עם חרך חיצוני זעיר, צבועה ירוק. מדרגות צרות מובילות לקומה הראשונה, בה היה תא עינויים עם רצפת עץ. כמו כן היה בו שולחן עץ, עליו השכיבו את העצור, פניו כלפי מעלה, כדי לחקור ולענות אותו.

תחנת השידור 'לוס פלטנוס' (LRD)
המיקום: 100 מטרים מתחנת הרכבת 'לוס פלטנוס' של הרכבת גנרל רוקה, ממזרח לשדרות מיטרה, מחוז ברזטגי, הפרובינציה של בואנוס איירס.

תיאור: הכניסה דרך שער עץ, בדרך עפר באורך 200 מטר בערך. באגף הדרומי של המקום עמד קיר. בניין גבוה עם מדרגות אבן או שיש. גג מבטון גס, קירות גסים. בתאי המעצר ריצפת בטון מלוטשת. מימין לפרוזדור הכניסה משרד, חצר, מחסן ומספר תאי מעצר. חדר שירותים ללא דלת, חור במקום אסלה. משמאל לפרוזדור חדר עינויים עם רצפת אריחים, דרך החלונות ניתן לראות את השדה ובסוף הפרוזדור נראה מיתקן מתכת, דומה למגדל של טחנת רוח או אנטנה. בהמשך אולם העינויים היו שני תאי מעצר צרים ומיד אחריהם היו מיתקנים נוספים.

'פואסטו באסקו' (LRD)
המיקום: פילקומאז'ו 59, סמוך לתחנת דון בוסקו של הרכבת גנרל רוקה, מחוז קילמס, פרובינציה של בואנוס איירס. היום משמש המקום את מחלקת החקירות הרביעית של קילמס, תחנת המשטרה לשעבר של דון בוסקו.

תיאור: הכניסה לכלי רכב הייתה דרך שער מתכת שהסתיר את החצר. בניין בעל מפלס אחד עם משרדים וחדרי צינוק זעירים ולחים מאד. המטבח הוכשר לשמש חדר עינויים.

תחנת משטרה בטאן - מר דל פלטה
המיקום: נמצא על דרך 88, עשרים ק"מ לפני מר דל פלטה. פועל כתחנת משטרה מקומית.

תיאור: בניין בן קומה אחת, בעל קירות לבנים וגג בטון, מחולק ליחידות פנימיות. אחד החדרים פעל כתא מעצר קולקטיבי, עם ארבע נורות חשמל שהיו קבועות בתקרה בשני מקומות. חדר אחר, ששימש חדר עינויים, נמצא בסוף הפרוזדור אשר חיבר את החדרים שמשני עבריו של בית השימוש. הרצפה הייתה במפלסים אחדים. בית שימוש עם אסלה, כיור. חלון בחלקו העליון של הקיר העומד מול דלת הכניסה. בסמוך עברו פסי רכבת ובסביבה היו מחצבות.

תחנת המשטרה של טרנקה לאוקן (LRD)
המיקום: בסביבות טרנקה לאוקן, פרובינציה של בואנוס איירס.
תיאור: המיתקנים כללו בית בסגנון קולוניאלי שנוספו לו שני אולמות גדולים ומספר תאי מעצר אישיים. אחד האולמות נועד לחקירות ועינויים והשני שימש תא מעצר.

לה ריברה' (LRD)
המיקום: בפרובינציה של קורדובה, 15 ק"מ מעיר הבירה, בתחום השיפוט של תחנת המשטרה מס' 5 של משטרת קורדובה. שכן בבית הסוהר הצבאי באותו שם, בסמוך לבית הקברות הישן סן ויסנטה.
תיאור: בסיס צבאי ובו מספר בניינים בסגנון קולוניאלי. המקום בו שוכנו העצורים, היה באורך של כ- 50 מ' וברוחב של 5-6 מ'. החלונות מסורגים. במקום היו בתי שימוש ומקלחות שהופרדו ע"י מחיצה. בחוץ חצר; בצד ימין חדרי צינוק שבהמשכם מגורי נשים. ממול היו חדרי החקירות והעינויים.

'שרתון' (LRD)
המיקום: קינטנה פינת טפלקה (כמעט ברח' נסיונס אונידס), במרחק 4 רחובות משדרת גנרל פז, מחוץ לה מטנזה, פרובינציה של בואנוס איירס. בתוך תחנת משטרה משנית של וילה אינסופראבלה.
תיאור: הכניסה לקהל הייתה בדלת ראשית ומשם למשרדים. דרך המוסך ניתן להגיע במספר מדרגות, לפרוודור רחב, סגור בדלת מסורגת שפנתה לתאי המעצר. אחד התאים שימש מחסן וארכיון. כמו כן היה תא מעצר מרכזי גדול יותר (4 על 4 מטר בערך), ששימש חדר אוכל לעובדים וחדר שינה לאחד מהם. בתי שימוש, מקלחות וכיור לשיטפת כלים.
בפינה, מול המוסך, חצר פתוחה שניתן להגיע אליה בדלת מסורגת. בקומה העליונה - חדר עינויים וחדרים נוספים.

מטה הביטחון הפדרלי (LRD)
המיקום: רח' מורנו 1417, עיר הבירה.
תיאור: הכניסה לכלי רכב מרחוב מורנו לחצר פתוחה, שם היה משרד מחובר למשרד אחר. מעלית איטית ועתיקת יומין, עשויה סורגים וחוטי ברזל, שהובילה לקומה השלישית, שם הוחזקו העצורים. בקומה זו היו שני אגפים. באחד מהם היו שבעה משרדים, חדר אחד ובית שימוש. לשני משרדים הייתה ריצפת קרמיקה אדומה.
הגישה לאגף השני נעשתה דרך דלת מתכת מתקפלת שפנתה לעבר פרוודור. בהמשך היה עוד פרוודור, רחב יותר, ודלת הפרדה ביניהם. מימין פנתה דלת מסורגת אל תא מעצר גדול ומשותף ('גוב אריות') ובו בית שימוש עם שני כיורים, שתי אסלות ומקלחת.

באותו מסדרון, מימין, הייתה קבועה דלת שהובילה לאזור שבו ניצבו חמישה 'צינורות' מול ארבעה 'צינורות' ובית שימוש אחד, כפי שתואר קודם, בתוספת שתי משתנות.

בירכתיו התרחב המסדרון ופנה שמאלה, לדלת מסורגת שפנתה לחלל ובו שני חלונות מוארכים שפנו לחלל ריק.

כאן היו עוד חמישה 'צינורות' בית שימוש אחד ובו כיור אחד גדול. ה'צינורות' הם תאי מעצר בגודל 2 מטר על מטר אחד. הרצפה אפורה, הגג גבוה ובו לבנת זכוכית בגודל 10 על 10 ס"מ. הקירות ירוקים, עם כתמי דם ושריטות, דלת מתכת עם מנעול חיצוני. בדלת זו הייתה קבועה נורה שהייתה נדלקת רק בעת ספירת העצורים. פרט לכך המקום היה שרוי תמיד בעלטה.

מחלקה מס' 2 של המודיעין (משטרת מנדוזה) (LRD) המיקום: רח' בלגרנו פינת וירחן דל כרמן דה קוז'ו. בעיר מנדוזה. תיאור: דרך רח' וירחן דל כרמן נכנסים למגרש חניה, משם לחדר קבלה או חדר מעצרים, שבו היה דלפק ונערך זיהוי העצורים. בסמוך הוליכו מדרגות אל קומת בניינים (2 - D). משם נפתחה דלת לפרוודור מרכזי צר, שתאי מעצר משני עבריו, ובסופו מקלחות ומחראות. דרך מדרגות מגיעים מה- 2 - D למרכזות הטלפונים של הבניין, שבצידה הוצב חדר העינויים של הקומה התת-קרקעית. לקומה התת-קרקעית השנייה היו מגיעים במעלית, דרך כניסה מרחוב בלגרנו. שם נמצאת משרפת האשפה ובצדה אולם עינויים נוסף.

קמפו דה מאז'ו (LRD) המיקום: בתוך המחנה, קרוב למגרש המטווחים, מסלולי התעופה ושדה הצניחה. הגישה למקום היא בדרך היורדת מהכביש החוצה את המחנה, מול הכניסה למגרש המטווחים, שבסיומה נראים עצים רבים ובית קטן וחדש. משמאל אפשר לראות את שביל העפר היוצא אל עבר המבנים של הגנדרמריה הלאומית. במרכז דרך עפר שמשני עבריה עצים. כאן שכנו כנראה שלושת המבנים ששימשו מחנות מעצר חשאיים. לשניים מהם היו סככות מתכת ואחד עשוי לבנים; כולם פורקו. שרידי ההריסות נמצאים במקום עד היום. בסקירות שנערכו ע"י ה- CONADEP נתגלה שקע של כ- 40 סמ' שבו, על פי העדויות, שכן הצריף שהיה עשוי לבנים.

מכאן ניתן להשקיף אל חזית בית הספר לארטילריה ואל בית הספר לתקשורת. בכניסה, בדרך העפר, לפני שער הכניסה, הוצבה עמדת השמירה. בהמשך הדרך, בצדה השמאלי, נמצא הבניין הראשון שאליו הועברו העצורים בהגיעם למחנה. שם היו שני חדרי עינויים, אחד מהם תחת פיקוח חוליית המבצעים 2. החדר הסמוך שימש מרפאה, אך נועד בד"כ לטיפול בעצורים בעת החקירה. באותו בניין נמצא משרדו של מנהל המחנה, חדר חקירות נוסף של חוליית מבצעים 1, חדר אוכל, בית שימוש ומטבח לשימוש העובדים.

בצד הבניין היה צריף עם מטבח, ובצד שמאל צריף נוסף. בניין נוסף, מאחור, שימש חדר שינה לעובדי הגנדרמריה. היה זה חדר רחב עם שירותים.

המטה הראשי של המשטרה - טוקומן (LRD)
המיקום: בצומת הרחובות סלטה ושדרות סרמינטו בעיר טוקומן. הגישה למקום
שבו הוחזקו החטופים הייתה מרחוב סנטה פה, במרכז העיר.
תיאור: האזור שנועד לשמש מחנה מעצר חשאי, חולק לשני אגפים ע"י מגרש חניה.
אגף אחד נועד לחקירות והשני לתאי מעצר ולצינוק. אגף החקירות היה קרוב
למוזיאון המשטרה הנוכחי שהיה בעבר סניף של המחלקה למודיעין. היה בו אולם
רחב ידיים ששימש מקום ריכוז לאסירים שנועדו להשתחרר.

היחידה למחסני נשק 'מיגל דה אזקונגה' (LRD)
המיקום: על הדרך הארצית 9, טוקומן. הגישה בדרך עפר מקבילה לכביש, לאורך כ-
800 מ', עד המבנים. ביציאה מהעיר סן מיגל דה טוקומן לכיוון צפון, אפשר היה
להיכנס דרך השער הראשי של היחידה למחסני נשק, בלי להיכנס למרכז המחנה,
אלא עד הכניסה השנייה, שם ניצבה עמדת המשמר של הגנדרמריה.
תיאור: אורכו של הבניין המרכזי היה כ- 55 מ'. הוא היה מוקף גדר תיל בגובה 2.50
מ', ובמקביל, במרחק של כ- 5 מ', גדר תיל זהה. ביניהן ניצבו שומרים מלווים
כלבים. באחת הפינות עמד מגדל פיקוח עשוי עץ, שהשקיף על כל המרכז. בכל
פינות המחנה ניצבו צריפים בעלי חדר אחד, ששטח כל אחד מהם 16 מ"ר, ששימשו
חדרי עיניים. היו בהם מתקני מיטות לקשירת העצורים ושולחן עם שניים או
שלושה כיסאות.

במרכז היו שני מחסני נשק מיושנים, מרוחקים עשרה מטר זה מזה. המבנים היו
עשויים לבנים, וכל חלקיהם הפנימיים, הקיר, התקרה והרצפה, היו משוחים זפת. כל
אחד מהם היה בגודל של 20 מ' אורך, 5 מ' רוחב ו- 3 מ' גובה. במחסני הנשק האלה
היו תאים צרים - 1.20 גובהם, 1.50 עומקם ומטר אחד רוחבם. במחסן הנשק הצפוני
היו מחיצות מעץ. המחסן השני, שנועד לעצורים, היה עשוי בטון. במחסן הנשק
הדרומי היו שני בתי שימוש, מטבח וחדר נוסף.

יזוביו' (LRD)
המיקום: שדרת ריצ'רדי וקמינו דה סינטורה. מחוז לה מטנזה. פרוכניציה של בואנוס
אירס. מצפון מזרח לצומת הדרכים, מול הקבוצה גוומס וקרוב ליחידת הפרשים של
משטרת בואנוס אירס. הבניין השתייך לשירות בתי הכלא של הפרוכניציה של
בואנוס אירס, ובקזינו הקצינים שלו ישבה הנהלת ה- C.C.D.
תיאור: הכניסה הייתה משביל עפר שהוביל עד לאוטוסטרדה ריצ'רדי, בחצותו שער
עץ, ליד עמדת השמירה. כניסה נוספת הייתה דרך קמינו דה סינטורה. במקום היו
גינת נוי ובריכת שחייה.
שלושת הבתים, שהיו עתיקים למדי ובנויים בסגנון קולוניאלי, עם גגות רעפים -
נהרסו ב- 1980. אלה כללו:

1. 'מרפאה' - אולם מרכזי שכלל שלושה או ארבעה תאי עינוי זעירים, שהיו
מחולקים במחיצות עץ לבוד מכוסה חומר פלסטי, וקושטו בצלבי קרס. בכל תא

הייתה מיטת ברזל ללא מזרן וחבית מלאה מים. מימין לאולם היה חדר גדול יותר, ובו מספר מיטות ובית שימוש. הרצפה הייתה עשויה אריחים אדומים ולבנים.

2. המטה - בית ובו שלושה חדרי שינה, בית שימוש וחדר אסיפות לעובדים. בצד היו מטבח אחד קבוע ועוד אחד מאולתר. טלפון.

3. 'המלונה' ואולם Q - בניין שבו היו העצורים מוחזקים בשכיבה, קשורים לרצפה, מחיצות עץ בגובה מטר מפרידות ביניהם. באזור השמור לנשים הייתה ריצפת עץ, ובאזור הגברים - ריצפת לבנים. מטבח ובית שימוש. אולם Q היה חדר טרומי, ליד המלונה, בו שוכנו העצורים הוותיקים ביותר.

תחנת המשטרה מס' 3 במורון (LRD)
המיקום: שדרות ליברטודור גנרל סן מרטין 654, קסטלר, מחוז מורון. פרובינציה של בואנוס איירס.

תיאור: מבנה מלבני ששכן לימין תחנת המשטרה, ורק מסדרון רחב ופתוח הפריד ביניהם. קיר גבוה ומרווח גדול מפרידים בין הבניין לרחוב. דלת הכניסה מסורגת ועטויה סוכך. המבנה חולק לתאי מעצר ולחדרי צינוק אישיים, חלקם עם דלתות סורגים וחלקם עם דלתות פח. שני תאי מעצר גדולים יותר עם דלת סורגים, שהגדול בהם נקרא 'גוב האריות'. כל החלונות נאטמו בנייר.

'סכר סן רוקה' (LRD)
המיקום: סכר סן רוקה, במפרץ לחוף אגם סן-רוקה, מול המחלקה לשיט, ציד ודיג של משרד התיירות, הפרובינציה של קורדובה.

תיאור: הכניסה הראשית לבית הובילה לאולם עם אח, ששימש מקום לעינויים ובו גם התגוררו המענים. מימין מטבח עם דלת חיצונית. האולם היה מחובר לאכסדרה, שמשני עבריה היו שני חדרים: בחדר הימני היו מיטות מתכת, זהות למיטות של בתי חולים. בין שני החדרים היה חדר שירותים שמאחד מחלונותיו ניתן להבחין בצלע הר ובאגם סן רוקה. לחדרי השירות הייתה כניסה נפרדת, ללא כניסה לבית עצמו. המוסך היה מעין מבנה תת-קרקעי.

בית חולים פוסדס (LRD)
המיקום: שדרות מרטינו דה הוז בין שדרות מרקוני ופרדריאל, אהדו צפון, מחוז 3 בפברואר, בפרובינציה של בואנוס איירס. באגף האחורי של בית החולים פוסדס, השייך למשרד הסעד הלאומי, מזכירות התברואה הציבורית.

תיאור: וילה עתיקת יומין בת שתי קומות. בקומת הקרקע - אכסדרה, חדר עבודה וסלון עם אח, חדר אוכל ושירותים מרוצפים קרמיקה אדומה. בקומה העליונה שלושה חדרי שינה, אכסדרה, בית שימוש ומרפסת. ללא חשמל. בסמוך לוילה זו עמדה וילה חדשה יותר. בשנת 1976 הוקפו שתיהן בגדר תיל ובקיר.

הגינה' - טנדיל

המיקום: בסביבות טנדיל.

תיאור: שער עץ בכניסה, בו ניצב משמר במדים. מסביב לבניין חצר לבנים וקרמיקה. אכסדרה עם רצפת אריחים, תנור ברזל מסוג סלמנדרה, כספת עתיקה יומין בצבע ירוק-זית. חדר זה היה מחובר לבית שימוש ושלושה תאי מעצר מרוצפי בטון, שבכל אחד מהם מיטות בטון קבועות ברצפה.

הרהיטים, מסוג צבאי, נשאו כתובת: Bn Log 2 - (בטליון ללוגיסטיקה 2, טנדיל).
בריחוק מה משם, עמד צריף עינניים.

בית החולים הצבאי בקמפו דה מאז'ו

המיקום: קמפו דה מאז'ו.

תיאור: דומה למחנה צבאי. בכניסה היה מעין רציף. המיטות, עם ידית הפעלה, היו דומות לאלו המצויות בבתי חולים. בבית השימוש הייתה אמבטיה. על הסכום היה כתוב 'צבא ארגנטינה'.

ניידת המשטרה' - (LT)

המיקום: רח' לפרידה 100, בעיר סן מיגל דה טוקומן.

תיאור: תאי המעצר היו בתוך חדר גדול מחולק לאגפי-משנה. בכניסה, שניים-שלושה בתי שימוש, אגפים נוספים וחדר בעל חלון גדול שפנה לרחוב, ממנו ניתן לשמוע את קולות העוברים והשבים ורעש כלי הרכב החולפים.

'בית הספר הקטן' - לה אסקואליטה- נאוקן (LRD)

המיקום: יחידת בינוי 181, ביציאה מהעיר נאוקן, בכביש מס' 22, ארבעה ק"מ לפני שדה התעופה, בדרך עפר הפונה שמאלה כ- 300 מ'.

תיאור: שני בניינים סמוכים, במרחק עשרה מטר זה מזה. בית ישן ששימש למגורי עצורים. קירות מסוידים לבן, ריצפת בטון, גג פח. המיטות ניצבו זו על זו בכל החדרים.

ברוח שבין הקיר לפח הגג נכנס אוויר. בגג היה חלל שעליו עמד מגדל פיקוח. כיום הוא חסום.

בית שימוש עם כיור קטן, מחראה ומקלחת. דלת הכניסה בצבע חום עם חרוך. המבנה השני שכבר הרוס, היה עשוי פח, גג מקומר, דלת הזזה צבועה באדום, ריצפת לבנים. בעבר חיברה דרך את המקום עם היחידה. הכניסה הראשית הייתה חסומה בשער עץ, בפיקוח עמדת שמירה מס' 5.

גודד חי"ר מס' 29 פורמוסה (LRD)

המיקום: שכונת סן אגוסטין. פרובינציה של פורמוסה, מול שיכוני הצבא ושכונת הקצינים. בסמוך זרם הנחל פורמוסה ועברו פסי הרכבת של גנרל ברטולומה מיטרה.

תיאור: נכנסים דרך הכביש, חוצים מחסום ובו עמדת השמירה, פונים שמאלה, ומול עמדת השמירה נמצאים חדרים. כיכר המסדרים והצריפים מוקפת גדר חיה ויש להקיף את המקום עד לחורשת העצים, מולה נמצאו תאי המעצר והצינוק. תאי המעצר שכנו בבניין סגור, בעל דלתות עץ עם חרכים וסורגים. הקירות מטויחים עד מחצית גובהם; ריצפת בטון ועמודי עץ. מרפסת וכיור בטון גדול. במרחק כמה מטרים נמצא חדר העינויים, בו היו כיורים בגובה הרצפה כמעט. מאגר מים וחורשת עצים.

בטליון 121 - פרובינציה של סנטה פה (LRD) המיקום: שכונת סלאדיליו, בדרום העיר רוסריו, פרובינציה של סנטה פה. תיאור: בכניסה - מחסום, הכניסה מותרת אך ורק באישור המשמר. במרחק מה - מחסום פיקוח נוסף.

הכניסה למחנה המעצר החשאי עצמו, נעשית בדלת המובילה לחדר שבתוכו דלת זכוכית המובילה לפרוזדור באורך 30-40 צעדים, שמשני עבריו היו כ-15 תאי מעצר. בתחילתו היה בית שימוש, שדלתו קטועה בחלקה העליון והתחתון. בתוך בית השימוש היה קבוע מוט שאליו חיברו את אזיקי העצורים. גודלם של תאי המעצר היה כ-5 צעדים לרוחב וכ-10 לאורך. הגג גבוה מאוד. קיר של שני מטר הפריד בין התאים. לתאים דלתות עץ עם מנעול. מימין לדלת, חלון גדול עם תריסים עתיקים, קשורים מבחוץ בחוט תיל. חלונות אלה פנו לחצר פנימית שאורכה כאורך הפרוזדור. ריצפת אריחים גדולים ומיטה בלוייה ממתכת, צבועה בכתום.

'המקום של סירה' (LRD) המיקום: רח' בלאס פארירה מס' 48. בגבול בין קסטלר ואיטווינגו. מחוז מורון. פרובינציה של בואנוס איירס. תיאור: בית עתיק בן שתי קומות, מוקף גן. בפינות הבית דלתות וחלונות גבוהים, עם תריסים מוגפים תמיד. בקומה הראשונה מטבח מואר באור טבעי, בית שימוש עם אמבטיה ומספר חדרים נוספים. כיום הבית מוזנח והרוס למחצה.

מחלקת החקירות מס' 2 של לנוס (LRD) המיקום: 12 באוקטובר מס' 234, מחוז אבז'נדה. פרובינציה של בואנוס איירס. תיאור: הכניסה הראשית בגרם של ארבע מדרגות. הכניסה לעצורים דרך מוסך עם שער מתכת. פרוזדור ברוחב של 2 מ', מימינו חדר עינויים שממדיו גדולים יחסית. חצר סגורה בסורגים עד התקרה. בחלק האחורי חמישה תאי מעצר עם דלת. בצד שמאל שלושה בתי שימוש. מעל תאי המעצר היה מעבר לאנשי המשמר ואולי גם לחדרים נוספים. כיום ישנה קומה גבוהה עם חלונות ומרפסת הפונה לרחוב. במקום יש גם מרתף.

א'רירו', פרובינציה של חוחוי (LRD)
המיקום: בסמוך לדרך מס' 9 ולדרך לטרמאס דה ריז'ס ביישוב גרירו. שלושה בניינים במדרון תלול, עם דרדרים, ערמות אבנים ותעלות. הבניין הקרוב ביותר אל הכביש הוא מושב בית הספר של המשטרה 'אנרל מנואל בלגרנו'. המבנה המרוחק ביותר מהדרך ומבתי המגורים של היישוב שימש מחנה מעצר חשאי.
תיאור: מול שער הכניסה מדרגות המובילות לחצר. לאחר שתי מדרגות מגיעים לבניין עתיק יומין בן שתי קומות. חדר גדול, חדרים קטנים (תאי מעצר אישיים), חדר עינויים, משרד ובית שימוש.

בית הספר לחינוך גופני של האוניברסיטה של טוקומן - (LRD)
המיקום: רח' בנימין אראוז 900, מול פארק התשעה ביולי, בעיר טוקומן.
תיאור: מקום סגור, דומה למגרש כדורסל, בעל שני חלונות גדולים ורצפה מאריחי-עץ. מחוץ לבניין הייתה בריכת שחייה.

'המקלט' - פרובינציה של מנדוזה (LRD)
המיקום: מקלט הרים באזור של קמפו דה לוס אנדס.
תיאור: מבנה בעל קירות מטויחים ומסוידיים לבן, מלוכלכים וסדוקים.
גג עשוי לוחות מלט אסבסט, עם מכל מים. מסגרות עץ. סככה למשאיות.

'אל צ'אלסיתו' (הווילה הקטנה), פרובינציה של מנדוזה (LRD)
המיקום: פנאגוא, מחוז לאס היראס. פרובינציה של מנדוזה. מרחק של כמה דקות מפסי הרכבת.
תיאור: בניין מבודד, עתיק יומין. פנים הבית במצב ירוד. לחות רבה. החדרים כולם בקומה אחת עם פרוזדור המחבר חלק מהם. בית השימוש, שמצבו ירוד, נמצא בצד הפרוזדור.

'היפיקו' - היפודרום בגוזה, פרובינציה של קוריינטס - (LRD)
המיקום: שדירת סרמיינטו, מול בטליון ההנדסה 7 וחיל הקשר 12.
תיאור: סככת עמודים, גג עשוי חוטי ברזל מכוסים קש. בקרבת מקום ניצב בניין נוסף עם חצר מוקפת מעקה, ריצפת אריחים לבנים ושחורים. מטבח, חדר-עינויים וחדר נוסף ששימש מקום לינה לעצורים.

תחנת המשטרה של קפיליה דה סן אנטוניו (LT)
המיקום: בקפיליה דה סן אנטוניו, קילומטרים אחדים מבירת הפרובינציה, בדרך לקלורנדה, בפרובינציה של פורמוסה.

תיאור: מחנה המעצר פעל בתחנת המשטרה של המחלקה לשידוד בדרכים בקפליה דה סן אנטוניו. מבנה בסגנון כפרי, בן חמישה חדרים, בית שימוש ומטבח עם צריף בחלקו האחורי ובאר בחצר.

מרכז מעצר חשאי בבית הספר למכונאות של חיל הים (ESMA) ה- ESMA לא הייתה רק מחנה מעצר חשאי שבו הופעלו עינויי תופת, אלא פעלה למעשה כציר מרכזי של ארגון מורכב זה, שהתיימר לטשטש ולהעלים את פשעיו בהשמדתם של הקורבנות. היא שימשה מרכז גדול, בו תוכננה ואורגנה מערכת סבוכה ומגוונת של מעשים פליליים חשאיים.

אף שהפעולות בוצעו בידי קבוצה מיוחדת, אין מדובר בפעולות בלתי תלויות ומנותקות מהפיקוד העליון או מהפיקוד הרגיל של כוחות הים.

ב- 9 במרס 1984 ערכה ועדה זו בדיקה יסודית ואיתרה את כל המתקנים, במטרה לוודא שבמקום אכן פעל מרכז המעצר החשאי שאליו התייחסו העדים בהצהרותיהם. בראש ההליך עמדו הגב' מגדלנה רואיז גיניאזו, הד"ר אדוארדו רבוס, והשר סנטיאגו לופז. נוסף לצוות העובדים הטכני של הוועדה, נטלו בו חלק שישה עדים.

בסיוור, שמסלולו נקבע לפי הנחיית העדים, השתתפו אלחנדרו הוגו לופז וקרלוס מוניזו. מיד בתחילתו, עדיין בהנחיית מנהל ה-ESMA, ציינו העדים שאין זה המסלול הנכון. הם הציעו לפנות לאחור ובהגיעם לאזור המכונה 'אזור מוגבל' זיהו את האולם שכונה בשם 'דוראדו' - (מוזהב) - מקום התכנון של המבצעים, שבניגוד למה שנראה כיום, עמד ריק כשהיו בו העצורים. אח"כ המשיכו במסלול שאותו נאלצו לעבור בעת מעצרים, עד שהגיעו למרתף החקירות, העינויים והפקת המסמכים.

מאוחר יותר זיהו את ה- 'capucha', מקום המעצר שבו הוחזקו מוניזו וגם לופז. עוד לפני שהגיעו למקום עצמו תיארו מקומות נוספים, כגון מדרגות בטון צרות, מכל מים, המחסן (מחסן הרכוש שנגנב מבתיים של העצורים) והאקווריום (מקום בו ביצעו העצורים כל מיני פעולות - כפי שנראה להלן).

3.3/2 (GT) (כוח משימה) חוליית מבצעים

תמיכת הפיקוד העליון של חיל הים בכוח המשימה הייתה ברורה. Massera היה נוכח בעת הקמת החוליות, נשא נאום פתיחה בפני הקצינים שנבחרו למטרה זו, ואף סיים את דבריו בקריאה "לנקוט נגד האויבים באמצעים האלימים ביותר בלי להסס". הוא עצמו השתתף במבצעים החשאיים הראשונים תחת השם 'נגרו' (שחור) או 'סרו' (אפס) כדי להפגין מחויבות לתפקיד שהועיד לקציניו. חולייה זו מנתה בראשיתה תריסר קצינים. עם הזמן הלכה וגדלה הפעילות ותוך פרק זמן קצר של שבעה חודשים, גדל באופן משמעותי מספר אנשי הצוות ובמקביל גדל גם הקרע והניתוק עם שירות המודיעין של חיל הים (SIN). בדרך זו הגיעו לאוטונומיה מבצעית, ועברו לפיקודו הישיר של ראש המטה הכללי של חיל הים, באמצעות מנהל ה- ESMA, אלוף משנה של חיל

הים - שהועלה מאוחר יותר לדרגת תת-אלוף, Rubén Jacinto Chamorro
שכונה 'דולפיין' או 'מקסימו'. (Lisandro Cubas Raúl - תיק מס' 6974).

מבנה חוליית המבצעים (כוח משימה).
לפי עדותו של Raúl Lisandro Cubas ובהתאם לעדותם של משוחררים אחרים, כמו
Andrés Ramón Castillo (תיק מס' 7389), Nilda Noemí (תיק מס' 6321),
Carlos Muñoz (תיק מס' 704), Daleo Beatríz (תיק מס' 4816), הייתה חוליית
המבצעים ב-ESMA מורכבת משלוש קבוצות: א. מודיעין; ב. מבצעים; ג.
לוגיסטיקה.

(א) המודיעין:

היה מורכב מקציני חיל הים, בשיתוף נגדים של חיל הים, אנשי הפרפקטורה (חיל
משמר החופים) ושירות בתי הכלא. העוזרים כונו בשם 'לוס גוסטאבוס' (Los
Gustavos). הם היו אחראים על השגת מידע באמצעות עינויים, ובדיקת כל הניירות
שנשא אתם העצורים בעת המעצר. הקצינים החליטו על המעצרים, לקחו על עצמם
חקירות, נטלו חלק בהחלטה על 'המעברים' וכן מי מהעצורים יעבור 'תהליך'
התאוששות.

(ב) מבצעים:

צוות זה היה מורכב מהאנשים הנ"ל, חברי המשטרה הפדרלית ונגדים לשעבר מחיל
הים והצבא. קבוצה זו ביצעה את החטיפות. תכנון המבצעים נעשה ב'אולם דוראדו'
שבקומת הקרקע של קזינו הקצינים ב-ESMA.
הקבוצה השתמשה בכלי רכב שאינם מזוהים כמכוניות צבאיות, וכלי רכב מוסווים
כאילו היו שייכים לארגונים פרטיים וממשלתיים. כלי רכב אלה נגנבו קודם לכן
ומספר הזיהוי שלהם הוחלף. הם היו אלה ששדדו את הבתים בעת החיפושים
והשמידו כל דבר שלא עניין אותם.
הרכוש הגנוב הובא במקרים אחדים ל-ESMA ואוחסן ב-'Pañol' (המחסן). מאוחר
יותר חולק בין אנשי החוליה כ'שלל מלחמה'.

(ג) לוגיסטיקה:

קבוצה זו, שהורכבה מקצינים בכירים ונגדים של חיל הים, הייתה אחראית לתחזוקת
המתקנים של חוליית המבצעים ולניהול הכספים. לפעילות זו נודעה חשיבות רבה,
שכן בנוסף לניהול האמצעים הכלכליים שנקבע ע"י המטה העליון, נוספו גם כספי
השוד והביזה, גם ע"י זיוף חתימות, או השגת חתימות על תעודות באמצעי לחץ,
כדי לזכות ברכוש העצורים - נעדרים. בשלהי 1978 ותחילת 79 הוקם לשם כך
'משרד לנכסי דלא נייד'.

השמירה

השתתפו בה קציני חי"ר צעירים מחיל הים, שנקראו 'ירוקים' בשל צבע מדיהם.

תפקידם היה להעביר את העצורים בין 'Capucha' למרתף, להביא את המזון ולהוביל את העצורים לשירותים, בעודם קשורים באזיקים ומכוסים בברדסים. מאוחר יותר גם נטלו חלק בהעברות ההמוניות.

קצינים אלה איבדו במשך הזמן את האיזון הנפשי ויצאו מדעתם, בגלל גילם הצעיר ובגלל הפער שנתגלע בין הציפיות שלהם מחיל הים לפעולות שאותן נאלצו לבצע. אומנם מעמדה שונה לגמרי משלנו, אך גם להם הגיע שיגעון ה-'Capucha' (Norma Susana Burgos - תיק מס' 1293).

הפעילות בתוך מחנה המעצר החשאי

בזכות היותי חברתה לספסל הלמודים של Berenice Chamorro, בתו הצעירה של מי שהיה אלוף משנה בחיל הים Rubén Jacinto Chamorro, וכן בזכות קשר חברות הדוק, הוזמנתי פעם לבקר ב-ESMA לארוחת צהרים עם האב. הייתי באולם משחקים ובו שולחן ביליארד. ראיתי מבעד לחלון אישה בברדס, ידיה ורגליה קשורות באזיקים, מורדת ממכונת פורד פאלקון. נלוו אל האישה שני גברים, אינני מצליחה לזכור כיצד היו לבושים, אני משערת שבלבוש אזרחי. עם זאת אני זוכרת שהיו חמושים. לא הבנתי את פשר המחזה ושאלתי את Berenice במה העניין. היא ענתה בצורה משתמטת: "רודפים אחרי אנשים בניידות" (Andrea Krichman, תיק מס' 5012).

מבעד לחלון נמוך, קרוב לאדמה, הצלחתי לראות את 'הסלון דוראדו'. היה בו מספר גדול של עצורים, ידיהם ורגליהם קשורות באזיקים, מכוסים בברדסים, יושבים על הרצפה. מהמקום בו אני הייתי, שמעתי מוסיקה צורמת במשך כל הלילה.

(...) אני נזכר גם שבכיכר המסדרים שעמדה במרכז בית הספר, נחתו מסוקים שהיו מורידים או לוקחים אתם עצורים. אז היו 'חוליות המבצעים' סוגרות את דרכי הגישה לכיכר ומספר רב של אנשים, בד"כ בלבוש אזרחי, היו מציגים לראווה את כלי נשקם (Jorge Carlos Torres, תיק מס' 7115).

בשלהי 1975 וראשית 1976 החלה לשרור ב-ESMA אווירה מיוחדת, ששיקפה למעשה את המצב בארץ; אווירה זו הלכה והתעצמה ככל שהתקרבו ה-24 במרס. הייתה לי הרגשה כאילו דחקו אותי הצידה, כי לא שותפתי במגעים שהפעילה ההנהלה ערב ההפיכה הצבאית. ברגע האחרון ממש ניתן לי התפקיד 'לכבוש צבאית' את הוועדה הלאומית לאנרגיה אטומית, הייתי בתפקיד במשך זמן קצר, שכן מיד פיקד על ועדה זו רב אלוף מחיל הים Castro Madero. כשחזרתי ל-ESMA, נפל בחלקי להשתתף במעצרו של ד"ר Pedro Claudio Vázquez. עשיתי זאת לאור היום, כשאני מציג את עצמי בגלוי בפני אשתו. עקב מעשה זה, ננזפת קשות ע"י מי שהיה סגן המנהל, סגן אלוף Menéndez. נאמר לי אז בצורה חד משמעית שמבצעים אלה נעשים שלא בשמם האמיתי של המשתתפים בהם. כתוצאה מכך שוחחתי עם הקפיטן Chamorro, כשאני מציין שכדאי לערוך משפטים מהירים - עם הוצאות להורג

- במידת הצורך - אך בידיעת הקהל. בשל גישתי זו לא נקראתי עוד ליטול חלק במבצעי ה-ESMA נגד הכוחות המתמרדים.

(...) כיוון שהיה לי תפקיד בשירות השמירה של מנהלי Permanencia, נהנית כמו רוב הקצינים המנהלים של המוסד, מהאפשרות להשתמש בשעות הלילה ברוב קווי הטלפון המועטים של המקום. במקרים אלה הייתי מוסר מחדש את הבקשות מה'דוראדו' לקבלת אישורים ל'אזור משוחרר', שהיו משודרות ישירות לתחנת המשטרה עם סמכות על מקום המבצע, ומאוחר יותר הופנו למטה של הקורפוס הראשון של הצבא. נוכחות שומרים והגבלות נוספות לתנועה בכניין המפקדים והקצינים הסיר כל ספק מכך שבתוך הכניין התנהלו פעולות אנטי-חתרניות.

(...) אני מאשר שידעתי בוודאות על פעולות שונות שנעשו במוסד במסגרת המאבק האנטי-חתרני, בצורה חשאית, הנוגדות באופן מוחלט לנומרות הבסיסיות של המוסד והאתיקה.

(...) אני מאשר שעל אף שלא הייתי מעורב בהן, אני חש שהאחריות לנעשה אינה ממני והלאה.

(...) אני נדחף לגנות מעשים אלה, בשל רצוני להתחייב ולפעול להגנת הדמוקרטיה. לדעתי זוהי הדרך היחידה המובילה להתפתחותה של המדינה ולהגשמת חיינו כבני אנוש (סגן אלוף חיל הים eJorg Félix Busico - תיק מס' 5013).

האזור הגיאוגרפי לפעולת כוח המשימה GT 3.3.2 היה, עוד מראשיתה, בצפון העיר הבירה (בפרובינציה של בואנוס איירס) ובבירה הפדרלית, אם כי לעתים גם פעלו במקומות אחרים ברחבי הארץ ואף מחוצה לה. כלי הרכב היו מצוידים במכשירי קשר שאפשרו את הקשר ביניהם ועם הבסיס של ה-GT, שזוהה בשם Selenio. לפני הגיעם ל-ESMA היו מודיעים ל-Selenio על תוצאות המבצע בסימנים מוסכמים ובסיסמאות ומיד היו מפעילים את כל המערכת הפנימית כדי 'לקלוט' את הקורבן.

(...) כשנגמרה סידרת עינויים אחת, שאף פעם אי אפשר היה לדעת כמה זמן תימשך, היו לוקחים את העצור ל-'capucha' או 'capuchita' Nilda (Noemí Actis Goretta) - תיק מס' 6321).

מיד נלקחתי לחדר שנקרא בפי החוטפים 'חדר האושר' או משהו כזה, כאן השמיעו באופן קבוע את שיר הלכת 'סן לורנזו'.

(...) בזמן החקירה הראשונה שמעתי את החוקרים אומרים זה לזה: "אמרתי לך שהוא לא מועיל, היינו צריכים להשאיר את השני יותר זמן" (זה נאמר לאדם בשם Dante). ברגע זה קשרתי את הדברים ששמעתי עם היעלמות חברי Luis Enrique Horacio Corteletti - תיק מס' 3523).

'תהליך השיקום'

מאוחר בלילה העיר אותי אחד בשם 'Pedro' שהודיע לי ש-'Mariano' (סגן Schilling או Schelling או Scheller, בכינוי 'פינגוויין' או 'מירנדה') רוצה לדבר אתי. נלקחתי לחלק האחורי של הקומה (הקומה השלישית בקזינו הקצינים), ל'אקווריום' (משרדים בהם עבדו כמשך היום חלק מהעצורים). שם

המתין לי קצין שהסביר לי שאני נמצא 'במחנה שיקום', ממנו אצא לחופשי בעתיד, כדי לחזור ולהיות אדם יעיל לחברה. הוא חזר והדגיש שאין זו הפילוסופיה של כל כוחות הצבא ואפילו לא של כל אנשי חיל-הים, כי הדעה הרווחת הייתה שאין לשחרר איש.

(...) בזמן שהותי ב- ESMA עבדתי פרק זמן קצר במרתף, במעבדת סרטים אור-קוליים, ומשם הועברתי למשרד ההסברה של 'האקווריום'. במקום תורגמו מאמרים על ארגנטינה, שסופקו ע"י משרד העיתונות של משרד החוץ, בו עבדו אנשים שהיה להם קשר הדוק עם G.T. (עצורים לשעבר וקצינים), ושם חוברו כתבות ששודרו אח"כ בערוץ 13 (לעתים היו כתבות אלה משמשות למאמרי מערכת של החדשות) ושידורי הרדיו של ארגנטינה לחו"ל (RAE).

לקראת סוף 1978, לאחר התרחקותו של מסרה (Massera) משירות פעיל, החלו להכין יום-יום את סיכום העיתונות ולשלוח אותו למשרדים ברחוב סריטו לפני 8 בבוקר.

(...) אנחנו, העצורים שהועסקנו בכך, נהנינו מזכויות יתר. מזון טוב יותר, בגדים, קשר טלפוני עם בני המשפחה או ביקורים תכופים בליווי קצין או נגדים (Miriam Lewin de García - תיק מס' 2365).

'מיני סטף' ו'סטף' ('Mini Staff' ו-'Staff') עם תחילתו של 'תהליך השיקום', ניתן להבחין בבהירות בשלוש קבוצות של עצורים בהתאם למטרה שאליה נועדו ב- ESMA.

1. העצורים שהמשיכו במסלול החטיפה - עינויים - שהייה ב- 'capucha' - העברה. בקבוצה זו נכללו מרבית העצורים.

2. מיעוט מזערי של חטופים שנבחרו והסכימו להפוך 'כוח עצמאי' של כוח משימה. הם שיתפו פעולה באופן ישיר עם מערכת הדיכוי וכונו בשם 'מיני סטף'. הם נחשבו לעילית ולאנשי אמנם של כוחות המשימה (G.T).

3. עוד מיעוט קטן, יחסית לכלל החטופים, מילא אף הוא תפקידים בעלי חשיבות עבור ה- GT. אלה נועדו לכך בשל עברם הפוליטי, כישוריהם האישיים או השכלתם, לאיסוף קטעי עיתונות והכנת תמציות של חדשות וכד', שנעשו ב'אקווריום'; סיווג ואחזקה של הרכוש שנגנב במבצעים ושרוכז במחסן; תפקידים שונים בתחזוקת המחנה; חשמל, שרברבות, נגרות, וכו'.

על מצבן של הנשים ההרות: פרק נפרד.

נשים הרות שנעצרו או שהוכאו ללדת ב- ESMA, היו אחת הפרשות המחירדות, המזעזעות והאכזריות ביותר. בכי התינוקות היה מעורב בצרחות העינויים.

(...) הם נקרעו מזרועות אימותיהם יומיים או שלושה אחרי לידתם, בהבטחה שיועברו למשפחותיהן, אך הם עדין נעדרים (Nilda Noemí Actis Gorreta - תיק מס' 6321).

לא נרחיב כאן בנושא טרגי זה, אלא נדון בו בפרק מיוחד בשם: 'נשים בהריון'.

חטיפת בני משפחה בכנסייה של סנטה קרוז
מקרים מסוימים זכו לתהודה רבה, כמעשה חטיפתן של הנזירות הצרפתיות:
Leonie Renée Duquet ו-Alice Domon.
מעדויות וראיות שונות ידועים היום פרטים על מקרים אלה. עדותה של אישה
שהייתה בעצמה בחזקת עצורה ונעדרת, תרמה בלא ספק את אחד התיאורים היותר
ישירים ואמינים על כך.

הקצין Alfredo Astiz, עם הכינויים 'מלאך' או 'בלונדיני' או 'עורב', או
'Eduardo Escudero', שהיה בשעתו סגן אלוף בחיל הים, היה בעל ניסיון
בהסתננות לארגונים למען זכויות האדם. אולי בשל כך נועד לו תפקיד זה
בשלהי שנת 1977. בין החודשים אוקטובר ונובמבר 1977, החל Astiz
להשתתף במיסה, טקסים ואסיפות פומביות שכבר אז אורגנו ע"י משפחות
הנעדרים. תחת הזהות של Gustavo Niño הוא העמיד פנים שהוא אחיו של
נעדר אמיתי. קבוצת המודיעין שפיקדה על פעילות ה-GT היא שהגתה את
הרעיון ש-Astiz ילך לפעמים בליווי חטופה כלשהי, וכך ירכוש את אמונם של
הסובבים אותו. אז נולד הצורך להיות נוכח בימי חמישי בכיכר מאז'ו (פלזה דה
מאז'ו), ששימשה מקום מפגש לבני משפחות הנעדרים. באחת הפגישות נכנסה
המשטרה הפדרלית לפעולה והפריעה למהלך התקין והרגיל של הצעדה. Astiz
הפגין את עזרתו למען האמהות. אירוע זה סייע לו להתקרב יותר לבני
המשפחה. מיד לאחר מכן, הוחלפה העצורה שהתלוותה אל-Astiz (o0Ni)
ואני הובאתי במקומה...

(...) הבחירה בי נעשתה בשל מראי החיצוני וגילי, שהתאימו בדיוק כדי להופיע
כאחותו הצעירה של Astiz. העצורה הקודמת הייתה אשתו של מנהיג פוליטי
ידוע, שעלולים היו לזהותה בנקל. אני לא היוויתי כל סכנה. התלוויתי פעם אל
Astiz לפלזה דה מאז'ו וגם לשניים או שלושה מפגשים בכנסיית סנטה קרוז.
בפעם הרביעית והאחרונה ששותפתי במפגש, הוא נערך בבית פרטי בשכונת
לה בוקה. הוחלט מראש שכל משתתפי המפגש ייחטפו. מבצע זה היה אחד
מארבעה שנועדו לימים שבין ה-8-10 בדצמבר, וכללו את חטיפת הקבוצה
שנפגשה בכנסיית סנטה קרוז, חטיפה של משתתפי פגישה קבועה בבר בפנינה
של שדרות בלגרנו ופסיו קולון, אח"כ חטיפתה של הגב' Azucena Villafior
de Vicenti מייסדת הקבוצה 'אמהות של פלזה דה מאז'ו', בצאתה מהבית,
ולבסוף החטיפה של אחת הנזירות, Leonie Duquet, מאותו בית בו התגוררה
עם Alice Domon, שנחטפה קודם לכן משכונת לה בוקה (Silvia Labayru)
תיק מס' 6838).

לא כל החטופים היו בני משפחות הנעדרים, רבים רק הביעו סולידריות עם הדרמה
הנוראה הזו, שעטפה את כל הארץ במעטה של מוות ושתיקה. היו שהחלו לאסוף
כספים כדי לפרסם מודעה בעיתונים לרגל חג המולד, בדרישה לקבל מידע כלשהו
על העצורים - נעדרים.

מספר שעות לפני שנלקחתי ע"י Astiz למפגש בלה בוקה, נודע לי שאשתתף
במעשה של חטיפה מדומה. כמו כן הודיעו לי שיבצעו חטיפות נוספות בקבוצה
שבכנסייה של סנטה קרוז. בין אנשי הקבוצה שהשתתפה בלה בוקה, נמצא

קצין המבצעים של GT, סגן אלוף בחיל הים 'Pantera' ורב סרן הצבא Juan Carlos Coronel 'Maco' ואלוף משנה של חיל הים 'Norberto'.
תריסר החטופים הובאו ל-'capucha' ושהו שם מספר ימים בלבד. אח"כ הועברו. במשך הזמן הזה נלקחו למרתף ושם עונו ונחקרו ע"י סרן Acosta, Antonio Pernía, רב סרן Coronel, סרן Schelling (Scheller), 'pingüino', 'Selva' Subprefecto (Silvia Labayru) - תיק מס' 6838.

'ההעברה'

היום ידוע על שיטות מספר שהופעלו כדי להעלים סופית את העצורים ב-ESMA. בתחילה התרוצצו שמועות שהעצורים הועברו לבתי-כלא ונכלאו בהם כחוק. אמנם קציני המודיעין אישרו פעמים רבות שיישארו בחיים רק אלה שנבחרו ל'תהליך השיקום'.

עם הזמן החלו העצורים להסיק מסקנות בעצמם ולהבין את פשר המילה 'העברה'. אחת מניצולי ה-ESMA מתארת את ההכנות למקרה שמאשר את ההשערות:

באחת ההעברות שנעשו בפברואר-מרס של 1977 נלקח אדם בשם 'Tincho'. הם הורידו אותו למרתף, הזריקו לו חיסון וזמן מה לאחר מכן החל לחוש סחרחורת וחולשה. הוא שמע את האחרים מקיאים ואפילו מתעלפים ונגררים החוצה. פעם אחת, אחרי העברה, מצאו מספר חברות על ריצפת המרתף סימנים של גרירת נעלי גומי (כנראה שבאותו יום לא ניקו כנהוג). את Tincho, הוציאו, עם כולם, דרך דלת מימין לכניסה הראשית למרתף. העלו אותו על משאית והוא הועבר למקום, שלפי השערתו היה שדה התעופה של העיר בואנוס איירס. הם הכריחו אותו לעלות במדרגות למטוס. הוא נשאל לשמו ולמספרו, ואז, כיוון שגילו את טעותם, הוא הורד והוחזר לקומה השלישית של ה-ESMA (Norma Susana Burgos - תיק מס' 1293).

לא הצלחנו להוכיח בוודאות את השיטה שהופעלה להשמדת העצורים. עם זאת, ידענו שהם הועלו חסרי-הכרה למטוס ומשם נזרקו לים. במדור המסמכים גיליתי ספר בו תואר - בצורה רב משמעותית - תהליך ההתפוררות של גווייה שנרקבת במעמקי הים (Carlos Muñoz - תיק מס' 704).

ועדה זו קיבלה עדויות נוספות מפי אנשים שבצורה זו או אחרת ידעו על המתרחש ב-ESMA, ביניהם Jorge Carlos Torres (תיק מס' 7115), שכבר נזכר לעיל, שבתוקף תפקידו כרב טוראי שני, היה ב-ESMA והוא מאשר בעדותו את החשדות של רבים מהחטופים:

ידעתי שגופות העצורים היו מועברות מה-ESMA במשאיות ירוקות, למגרש ספורט ששכן בחלק האחורי של בית הספר, מצידה השני של שדירת לוגונס, ממש על החוף. על כל משאית נמצאו שני אנשים, ואף שמעתי פעם אומרים לקצין שהיה במשמר שהם באים מ'לעשות בשר צלוי'. כלומר, לשרוף גופות. בשעות הלילה נראו המדורות בהן נשרפו הגופות. לעתים תכופות היו מביאים ארמה במשך היום, כדי להרחיב את מגרש הספורט וכך גם העלימו את שרידי המדורות. יום אחד מצאתי שקית פלסטיק כחולה, ובתוכה עובר עם כמות

מסוימת של נוזלים. הייתי בחברת חברים, ביניהם אני זוכר אחד בשם Rolando ואחר בשם המשפחה Amarillo - שכמוני, היו כולם רב טוראים מכונאים, שאתם נהגתי ללכת למגרש הספורט

באמצע 1979 הגיעה לארגנטינה הוועדה הבין אמריקנית לזכויות האדם (CIDH), של ארגון מדינות אמריקה (OAS).

בתקופה זו כבר היו הוכחות רבות על פעילותו של מרכז חשאי למעצר ולהשמדה ב-ESMA.

כדי לטשטש ולהעלים הוכחות אלה, הוחלט להעביר את מרבית העצורים למקום שמצפון לבירה בפרובינציה של בואנוס איירס (Jaime Lázaro Gladstein - תיק מס' 4912) וכן לאחד האיים בטיגרה. לעצורים המעטים שנשארו ב-ESMA ניתנו בגדים צבאיים דומים לאלה של עובדי המקום.

מבדיקת מספר רב של עדויות, עולה שהעצורים נלקחו ל-Delta והועברו בספינה של משמר החופים (פרפקטורה). כל המבצע נוהל באופן אישי בידי המכונה 'Capitán Abdala' - מפקדו החדש של ה-GT. (תיק מס' 704 ו-4687).

חלק מהעצורים הועברו ללא ברדס, דבר שאפשר לקבוע במהימנות את מסלול הנסיעות והשהייה באי בפרק זמן של פחות מחודש. המקום שכן במרחק של כ-800 מ' מהנחל פרנה מיני. מדובר היה בנחלה רחבת ידיים, אדמת ביצות בגודל של כ-40 הקטרים. במקום עמד שלט ועליו כתוב 'אל דסקאנסו' ('המרגוע'). במקום לא היה כל סימן מיוחד, ואפילו לא עמדת שמירה שתרמוז על אופיו הצבאי.

באי היו בסך הכל 60 עצורים.

כך בוצעו שוב מעשי תרמית גדולים במטרה לשים ללעג ולקלס את הארגון הבינלאומי, אך מה שגרוע יותר הוא שאלה שאישרו את נוכחותה של ה-CIDH בארגנטינה וקיבלו באופן אישי את חבריה, לא חדלו מלציין בפניהם את 'רצונם הטוב' לשתף פעולה, כפי שנכתב בעמוד 3 של דו"ח ה-CIDH.

מספר אנשים ששהו באי בעיניים גלויות, וכך מעידים ניצולים, לא נראו עוד לאחר שובם ל-ESMA. כך למשל בני משפחת Villafior ו-Irene או Mariana Wolfson (תיק מס' 760).

אישה אחרת, שנמצאה גם היא באי, Thelma Jara de Cabezas (תיק מס' 6505), המזכירה של 'הוועדה של בני משפחות הנעדרים והעצורים מסיבות פוליטיות', שנחטפה ב-30 באפריל 1979, הוכשרה במיוחד כדי לספק מידע לעיתונים ולאמצעי תקשורת אחרים בארץ ובחו"ל. חיל הים ניסה בדרך זו לאזן את המבצע שזה עתה החל ודרש מהשלטונות להחזירה בחיים. היא נאלצה לכתוב מכתבים לאפיפיור פאולוס השישי, לאלוף Videla, לקארדנלים Primatesta ו-Aramburu, וגם לבני משפחתה - כולם נשלחו מאורוגוואי. במכתבים אלה הצהירה העדה שהדיעות בדבר

העלמה זויפו כביכול, והסבירה שנאלצה לברוח לארץ השכנה מאימתו של ארגון גרילה חמוש.

באוגוסט, הוציאו אותה מה- ESMA לבית-קפה ברח' לה פמפה ופינת פיגורואה אלקורטה, בלוויית אנשי ה-GT (בכינויים 'Abdala', 'Juan', 'Marcelo', 'Pochi', 'Julia') לראיון עם עיתונאי של הירחון 'פרה טי' (Para Tí) וצלם. ואז, בהתאם להוראות שקיבלה מחוטפיה, הוכן הראיון, שהופיע בשער הירחון בספטמבר 79. בצורה זו ניסו לטשטש את החקירות ולערער את אמינותן של האשמות שנתקבלו ב-CIDH.

כשהייתה עצורה באי בטיגרה, הועברה Jara de Cabezas לאורוגואי בשלוש הזדמנויות, בטיסות רגילות של ארוליניאס ארכנטינס ואוסטרל, וכך חזרה על אותה מחזה בפני עיתונאים ואמצעי תקשורת זרים.

רישום חטופים וארכיון המסמכים

ב- ESMA פעלה שיטה מאורגנת לתיוק כל המידע הקשור לעצורים, בני משפחותיהם וכל הקשורים אליהם, בצירוף תמונות של כל אחד מהם, שהודבקו בקפדנות. מספרם נקבע מ- 001 עד 999, ומשם החלה הספירה מחדש. עד מרס 1978, מספר האנשים שנרשמו במרכז זה היה למעלה מ- 4700 איש (Norma Susana Burgos - תיק מס' 1293).

היה במקום ארכיב שהכיל כחמשת אלפים כרטיסי קרטון, שסווגו על פי כינוי, או שם פרטי ושם משפחה. באותו משרד היה גם ספר שבו נרשמו כל האנשים שעברו ב- ESMA, שכלל לא רק את הפרטים האישיים, אלא גם עמודה עם תאריכי כניסה ויציאה ועוד עמודה עם סימנים 'L' או 'D'. שם נערך רישום לפי גורלו הסופי של כל מקרה: 'היעלמות' או 'הוצאה להורג', 'שחרור' או 'מאסר נוכחי' Jaime Lázaro Gladstein (תיק מס' 4912).

תחת השם 'מקרה 1000' נאסף מידע על אנשי פוליטיקה, אנשי דת, האיגודים המקצועיים שנחשבו ל'אויבים' ול'סיכונים' בשל פעילותם או דעותיהם. ב- 1980 היו יותר מ- 800 דפדפות כאלה. חטיפתם של אנשים אלה המתינה לתנאים פוליטיים נוחים יותר.

Carlos Muñoz (תיק מס' 704), מספר:

כל המקרים הוכנסו למיקרופילם שכלל את תיאור כל המבצע, מקום הביצוע, הכינוי המבצעי של מפקדו ושל יתר חברי הקבוצה; כל רישום קודם על הקורבן וגזר הדין. בנקודה זו היו שתי אפשרויות: 'העברה - חופש'. היה לי מגע אישי עם המיקרופילם...

זיוף מסמכים

במרתף הקזינו לקצינים פעל בית דפוס, בית מלאכה לשרטוט, מעבדת צילום, ומשרד להנפקת מסמכים מזויפים לשימושם של חברי 'כוחות המשימה': דרכונים, תעודות זיהוי, תעודות בעלות, רשיונות נהיגה, תעודות השתייכות למשטרה הפדרלית, תעודות אוניברסיטאות, וכד'.

Víctor Melchor Basterra (תיק מס' 5011), מספר:

במקרה שאחד מאנשי כוח המשימה היה זקוק למסמך מזויף כלשהו, היו בודקים ברשימת ה'כפילים' ובוחרים בדומה ביותר. ואז היו מנפיקים מערכת של מסמכים מזויפים עפ'י הצורך, עם הנתונים של השני. ה'כפילים' נמצאו בין אלה שהציעו את עצמם לבצע תפקידים שונים בפרסומים בעיתון ומבין רשימות הנוסעים לחו"ל. רשימות הנוסעים הושגו בנמל התעופה, או נשלחו באופן ישיר מהנמל לכוחות המשימה. בין הדרכונים שהוטל עלי לעשות היה זה של Licio Gelli....

במשרד זה הונפקו כל תעודות הבעלות של הרכוש הרשום, שנגנב או שהועבר מידי הקורבנות בעל-כורחם לידי אנשי כוח המשימה. אח"כ נמכר הרכוש בדרכים שונות. בין אלה היה משרד בשם 'סוכנות נדל"ן' שנועד למכור את הנכסים דלא נידי שנגנבו מן החטופים.

בראש המשרד עמד נגד לשעבר בשם Radizzi (תיק מס' 6321 – Nilda Noemí Actis de Goretta).

דומה עדותה של Miriam Lewin de García (תיק מס' 2365), היא מציינת איש בשם Barletta, בן דודו של Radizzi:

הוא ניהל עבור Massera מספר מפעלים ונדל"ן שנגנב מחטופים.

לדבריה, כשסיים Massera את תפקידו כרמטכ"ל הועברו כל המסמכים, חומרים, אביזרים וכן כל המידע שהיה ב'אקווריום', למקום ברחוב זפיולה, שהיה שייך להוריו של Radizzi.

מרכז חיל הים בפריז

מכל הפרטים הנובעים מעדויותיהם של Andrés Castillo (תיק מס' 7389), Enrique Mario Fukman (תיק מס' 4687), Beatriz Daleo (תיק מס' 4816), Raúl Lisandro Cubas (תיק מס' 6974), Lewin de García (תיק מס' 2365), ניתן להסיק שבתקופת כהונתו של רב אלוף בחיל הים Massera כרמטכ"ל, הוקם 'המרכז של חיל הים בפריז', במטרה לשפר את התדמית של ארגנטינה בנושא זכויות האדם ברחבי העולם. עפ"י ידיעות אלה, ידע הדרג העליון של חיל הים על קיומו ופעילותו של המרכז. בין פעילויותיו נכללו פרסום הכרזות בתשלום, זיוף מכתבים של אמהות מדומות של נעדרים בארגנטינה, וכן הסתננות לתוך קבוצות של גולים. בזמן ש-

Enrique Mario Fukman היה כלוא ב-ESMA ידע על השיחות הטלפוניות שהוקלטו בין הסרן 'Marcelo' והמרכז של חיל הים בפריז.

גם בוונצואלה, לפי עדותו של Raúl Lisandro Cubas, פעלה קבוצת קצינים של חיל הים:

... בין מחצית פברואר וראשית מרס 1977, במטרה לחטוף ולהביא כמה אישים ארגנטינאים ששהו שם, ביניהם Julio Broner. (... מפקד הקומנדו היה הסרן בחיל הים Pernía ושירתו בו גם הסרן Juan Rolán, רב סרן הצבא Juan Carlos Coronel, ושישה או שבעה אנשים נוספים. לפי מה שנאמר בשובם, הם לא הצליחו לעמוד במשימות.

עפ"י עדותה של Amalia Larralde - (תיק מס' 3673):

בפברואר - מרס 1979, כוח המשימה של ה-ESMA מארגן 'קורס למאבק נגד הכוחות החתרניים'. לקורס הוזמנו מדכאים מכל רחבי אמריקה הלטינית. הקורס נערך בבית הספר ללוחמה ימית, ששכן בתוך המגרש של ה-ESMA. משתתפיו היו מענים מאורוגואי, פרגוואי, בוליביה, ניקרגואה, וכו'. אם זכרוני אינו מטעה אותי, גם מברזיל ומגואטמלה. כל אחד מנציגי הארצות הציג את עמדתו ודבריו הוקלטו. הדברים כללו הסבר על התכונות האופייניות לשיטות הדיכוי ודרכי הפעלתן.

כוח המשימה של ה-ESMA הכין מספר דוחות. אחד מהם היה על ההיסטוריה של הגרילה בארגנטינה, השני על הקמתם וארגונם של כוחות המשימה. דו"ח אחר הסביר את שיטות העינוי היעילות ביותר, לפי שלבים: עינוי פיזי (בסיוע איורים של הנקודות הרגישות ביותר), עינוי פסיכולוגי, בידוד וכד'. כמו כן הוכן תיק תמונות, תיאור ורקע של האנשים המבוקשים, שחולק בין המשתתפים. הקורס נפתח בהרצאתו של הסרן Acosta. בין אלה שהציגו את עמדותיהם נמנו הסרן Pernía, הסרן Perren והסרן González. כל יתר הקצינים של כוח המשימה השתתפו גם הם.

מחנות מעצר חשאיים בפיקוד חיל האוויר

רבות מהתביעות שנרשמו בוועדה מצביעות על קיומם של הרבה מחנות מעצר חשאיים, באזור המערבי של בואנוס איירס רבתי, שהיו תחת פיקודו של חיל האוויר.

הידיעות המתייחסות למחנות המעצר שפעלו בבסיסים של פלומר, (הבריגדה האווירית I) ומורון (הבריגדה האווירית VII), לא הביאו לאיתורם המדויק, כיוון שלא נערכו בדיקות בתוך המחנות. עם זאת, רבות מהעדויות מאשרות שהפיקוח בהם נעשה בידי צוות אנשים שהשתייכו לחיל האוויר. יש גם התאמה בתיאור הפנימי של מחנות ההסגר החשאיים, וכן ביחס שממנו סבלו הקורבנות, שאינו שונה ממה שעבר על עצורים אחרים במחנות מעצר שהיו נתונים לפיקוחם של כוחות צבא אחרים.

Orlando Llano - (תיק מס' 1786) שנחטף ב- 26 באפריל 1978, ממציא לנו ידיעות על מחנה זה:

הוציאו אותי מהמכוננית, גררו אותי במעלה מדרון, נכנסנו לרחבה, שם הפשיטו אותי מבגדיי והחלו להכות אותי. המענים לבשו מדים כחולים - אפורים. אחרי שלושה שבועות של עינויים, הכניסו אותי לתא המטען של מכוננית, ואדם נוסף ישב במושב האחורי. הובילו אותנו לתחנת המשטרה של אהידו, שם הייתי שלושה ימים בעיניים קשורות, בתא שגודלו 2 על 1 מ'. קיבלתי רק מים. אדם אחד, שהציג את עצמו כחבר בקורפוס הצבא מס' I, הודיע לי שאני נתון בידי הרשות הלאומית המבצעת, ויעמידו אותי לפני בית משפט צבאי. ב- 7 ביולי הועברתי לבית הכלא בויליה דווטו. התיק שלי הועבר לבית הדין הפדרלי שציווה על שחרורי...

Arnoldo Bondar (תיק מס' 756), היה עובד אזרחי בבסיס של פלומר:

בהזדמנויות רבות ראיתי משאיות של משטרת הפרובינציה של בואנוס איירס מגיעות כשעליהן צעירים וצעירות, שהובלו אח"כ למטוסים, בד"כ של חיל הים. אין לי מושג על היעד של מטוסים אלה. המבצעים האלה נעשו בצדו של המסלול הראשי, וכמעט תמיד הגיעו פטרולים כדי לשמור מסביב למטוס.

הקשר של חיל האוויר עם ה- 'El Vesubio' CCD עולה מעדותו של Luis Pereyra (תיק מס' 4591):

נעצרתי ב- 16 בספטמבר 1976, הייתי יומיים בכריגדה האווירית VII של מורון, שם עוניתי. משם הועברתי לתחנת המשטרה של קסטלר, והייתי בה חמישה ימים. משם הועברתי למקום שאיני יכול לזהות. הייתי בו ערב אחד ומשם הועברתי למקום נוסף בו היו 30 - 40 איש, בחדר עשוי עץ. מאוחר יותר נודע לי שזהו ה- 'Vesubio'.
...בסוף מרס אותה שנה, הובלתי לבית הכלא בדווטו ואחרי שבוע ימים לבית הסוהר בלה-פלטה. שחררו אותי תחת השגחה ב- 1 בפברואר 1979, והייתי תחת פיקוח הבריגדה האווירית VII של מורון, עד לשחרורי הסופי.

Alicia Carriquiriborde ו- Graciela Dellatorre (תיק מס' 4535) הוסיפו פרטים על קשרי העינוי במסלול זה, וכן על היריבות בין חוליות המשימה השונות:

השכם בבוקר ב- 19 במאי 1976, נלקחתי מביתי בלה-פלטה. הובאתי למקום בו פשטו את בגדיי ועינו אותי בדרכן חשמלי. אח"כ נודע לי שהיה זה מחנה המעצר החשאי 'El Vesubio'. אחד מהשומרים אמר לי שחיל האוויר הביא אותנו. שאני 'שלהם', אבל שבחברים אחרים 'מטפלים הצבא וחיל הים, תלוי לאיזה ארגון חשבו שהשתייכו'. ביולי הועברתי משם, יחד עם Graciela Dellatorre ו- Analía Magliaro שנחטפו יחד באותו יום. השאירו אותי בתחנת המשטרה 28, ברח' קאסרוס, שם נשארתי עד שהעבירו אותי לבית

הכלא של דווטו. שם נפגשתי שוב עם Graciela Dellatorre; וזמן קצר לאחר מכן נודע לנו ש-Analia Magliaro נהרגה ב'תקרית'.

Graciela Dellatorre מתארת:

במקום זה - הוויזווי - חילקו את העצורים באגף שבו הייתי, לשלוש קבוצות. כל אחת הייתה שייכת לכוח משימה אחר. פעם נחקרה נערה אחת ע"י כנופיה שהייתה אחראית על קבוצה אחרת. כשנודע הדבר, הם כעסו מאוד, ואמרו לנערה שאם יקרה לה שוב דבר דומה, שלא תשיב להם.

בריגדה אווירית של מורון

Mary Rosa Rodríguez de Ibarrola (תיק מס' 3736) מעידה:

נעצתי יחד עם Liliana Conti, Ubaldo Alvarez, Oscar Moyano, אדם בשם Antonio ובעלה של הגב' Graif. המבצע נעשה בידי אנשי הבריגדה האווירית VII של מורון. נלקחנו לתחנת המשטרה של מורון ומשם לבית הכלא של אולמוס עם קבוצת נשים, באוטובוס של קו מס' 136. הדבר התרחש ב-30 במרס 1976.

Ubaldo Alvarez, שהשתייך לאותה קבוצת עובדי בית החולים פוסדס (תיק מס' 4715) מאשר את מה שנאמר מפי הגב' Ibarrola:

עבדתי בבית החולים פוסדס באגף המזון. ב-28 במרס הייתי חולה ונשארתי בבית. חבריי לעבודה ספרו שבית החולים נתפס ע"י כוחות צבאיים, ושעובדים רבים נעצרו. נדרשתי להתייצב בפני המנהל החדש אלוף משנה Julio Ricardo Estévez. הוא פנה לממונה עלי בבקשה לדעת את מקום המצאי. כיוון שלא ידע את התשובה, צרח: "במקום שאמצא אותו - אירה בו". בנסיבות אלה החלטנו, אני וחברים מהאיגוד המקצועי, להתייצב בפני מחלקה צבאית. פנינו לבסיס של הבריגדה האווירית VII של מורון, שם עצרו אותנו והעבירו אותנו לתחנת משטרה במורון, שם נחקרנו באלימות רבה. אח"כ הועברנו לבית הכלא בדווטו, ומאוחר יותר ללה-פלוטה. משם שוחררתי מחוסר אישומים.

מעדותו של Luis Pereyra (תיק מס' 4591), הנזכר בעדות הקודמת, גם ניתן להוכיח שנעצר בבריגדה VII של מורון, שבה התייצב מיוזמתו. שם עונה קשות במשך יומיים, עד שהועבר לתחנת המשטרה בקסטלר.

הגב' Carmen Zelada (תיק מס' 4550), נעצרה בביתה במורון בידי אנשי חיל האוויר. Luis Pereyra מצהיר בעדותו שראה אותה ב-'El Vesubio' CCD. עדותו של Ricardo Brondo (תיק מס' 4437) קשורה אף היא לבריגדה VII:

השכם בבוקר ה-7 באוקטובר 1976, פרצו לביתו שישה-עשר גברים צעירים חמושים בלבוש אזרחי. הם כיסו את ראשו במגבת, קשרו אותו הובילו אותו כשהוא מכוסה יריעות בטנדר. הוא שמע איך הורסים את ביתו ולוקחים ממנו

רהיטים וכלים שונים... מאוחר יותר הוא מועבר למקום אחר (עיניו קשורות כל הזמן). הוא משער שהייתה זו תחנת המשטרה של קסטלר, בשל דברים ששמע מפי עצורים אחרים ... בתחנת המשטרה שהה כחודשיים (מהם עונה קשות במשך 11 יום רצופים). בסוף הובא לבריגדה האווירית VII ושוחרר ב- 19 בדצמבר 1976.

בית החולים פוסדס

בבית החולים אלחנדרו פוסדס, בישוב אהידו, פעל מחנה מעצר חשאי, בתיאום עם תחנות המשטרה של קסטלר, מורון, הפיקוד לביטחון פדרלי, וכוחות משימה של חיל האוויר.

המעשים נעשו בנוכחות העובדים וגם המטופלים שהיו בבית החולים וגרמו חרדה, פחד ואלם מוחלט. הקורבנות היו לרוב עובדי בית החולים. המדכאים שפעלו שם השתייכו, עפ"י הידיעות שבידינו, לצבא, לחיל האוויר, למשטרה הפדרלית ולמשטרת הפרובינציה בואנוס איירס. קבוצה אחרת השתייכה למשרד הסעד והרווחה - מזכירות לתברואה ציבורית - שנשכרו במיוחד ע"י הנהלת בית-החולים. כנופיה זו כונתה בשם 'SWAT'.

המבצע שהזכרנו בעדויות הקודמות, נערך ב- 28 במרס 1976, ונוהל בידי האלוף Bignone, עיתון 'לה רסון' 30.3.76, הסתיים במעצרו של כ- 40 איש. מאז כיהן כמנהל בית החולים אלוף משנה ד"ר Abatino Di Benedetto, שהחליט שהעובדים כולם בסטטוס של 'תחת חקירה', הכריז על חופשת חובה לכולם ואסר את כניסתם למוסד.

מאוחר יותר מונה מנהל מחליף, האלוף בדימוס ד"ר Julio Ricardo Estévez. החל ממניינים אלה נערכו מעצרים רבים.

בנה של María Teresa de Cuello (תיק מס' 1172) מצהיר:

ב- 26 בנובמבר 1976 לפנות בוקר, פרצו לביתנו מספר אנשים חמושים, חלקם במדים. הם שאלו מי היא טרזה. ברצוני לציין שאמי נקראה כך אך ורק בבית החולים פוסדס, בו עבדה בתפקיד טכנאית חיטוי. היא נחטפה, והשכם בבוקר לקחו גם את מר Chester שגר בסמוך אלינו. כשאבי המנוח ניסה להתנגד, שברו את ראשו במכת קת של כלי נשק. זיהיתי בין החוטפים את Nicastro (תיקים מס' 1172-3877).

Gladys Cuervo (תיק מס' 1537), מוסיפה פרטים על הנעשה במחנה מעצר חשאי זה:

ב- 25 בנובמבר 1976 קרא לי Estévez להתייצב בהנהלה. שם כיוונו אלי נשק, וקשרו את זרועותיי לגב. לפנות ערב הוציאו אותי בטנדר, ואחרי כמה סיבובים אמרו לי שאני נמצאת בקמפו דה מאז'ו, אך במהרה נוכחתי לדעת שבעצם היינו עדיין בחלק האחורי של בית החולים. הפשיטו את בגדיי והיכוני באגרופים, חקרו אותי על כרזות שלא ראיתי מימיי. אח"כ הגיעו אנשים נוספים שעינו אותי בדרכן חשמלי במשך כמה ימים. על Chester נודע לי מהערותיו של אדם בשם 'חואן', שהיה חלש ולא עמד בעינויי הדרכן החשמלי. בדרך ראיתי את

הרופא Jorge Roitman, שהיה מוטל בתוך שלולית שתן ודם. מאוחר יותר עטפו אותי בשמיכה והשליכו אותי לרצפת חלקה האחורי של מכונית. הובלת לי לצריף, שם קשרו את רגליי וידיי למיטה. הייתי שם כחמישים יום, ושם ניתנו לי תרופות ומזון טוב יותר. השתמשתי בצלחות ובסכום של חיל האוויר. ב- 22 בינואר 1977 הביאו אותי לביתי. ירדתי 14 ק"ג במשקלי. בין המענים זיהיתי את Cecilio Abdennur, Hugo Oscar Delpech Luis Muñña, Nicastro, Oscar Raúl Tevez, Victorino Acosta,

המקרה של Osvaldo Fraga (תיק מס' 237), קשור להעלמו של Rubén Galucci, והוא בעל חשיבות רבה להגדרת הקשר של בית החולים פוסדס עם שאר מחנות המעצר החשאיים של חיל האוויר. Galucci מעיד:

נעצרתי ב- 2 בדצמבר 1976 בבית החולים פוסדס, בו עבדתי בתפקיד מנהלי, יחד עם האח Osvaldo Fraga, בנוכחות עובדים וחולים. הובלנו בכלי רכב נפרדים לתחנת המשטרה של קסטלר. החקירות נערכו בקומה העליונה, בידי אנשים מחיל האוויר של מורון. לא האשימו אותנו בשום דבר של ממש, רק דרשו מאתנו מידע על רופאים, אחים ועובדי בית-החולים שנטלו חלק בפעולות פוליטיות ובאגודים מקצועיים. עינו אותנו בדרכן חשמלי, תמיד בעיניים קשורות. רק אנשי חיל האוויר וחיילי השמירה שהביאו לנו אוכל מהבסיס במורון יכלו לגשת אלינו. באמצע דצמבר הכניסו אותי לתא עם Fraga. עשרה ימים מאוחר יותר הועברנו בתא המטען של מכונית למקום אחר, בתוך הבסיס. תנאי ההסגר היו ממש בלתי נסבלים. פעמיים ראיתי את Fraga יחד עם עצורים אחרים. זה היה כשלא קשרו לנו את העיניים, עירומים לגמרי, מכוסים חבלות ופצעים, בחדר שאליו הכניסו אותנו כדי לתת לנו לאכול. מאוחר יותר הועברתי לאהידו, אח"כ שוב לקסטלר, עד חודש מאי 1977, שאז נעצרתי באופן חוקי. משרד הפנים דיווח לבני משפחתי שהייתי בידי הרשות המבצעת של ארגנטינה, ללא אישום משפטי, ושנעצרתי לפקודת חיל האוויר של מורון.

ב- 24 במאי 1984, ערכה ה- CONADEP סיור בבית החולים פרופסור אלחנדרו פוסדס. מחנה המעצר החשאי שכן בחלקו האחורי, בויליה בת שתי קומות. Gladys Cuervo, נטלה חלק עם עדים אחרים באיתור מקום זה, וזיהתה בוודאות חדרים שונים, ובמיוחד את הארון שאליו הוכנסה ובו שהתה ימים רבים, וכן את החדר שבו הוחזקה עם הרופא ד"ר Roitman וראתה אותו גוסס.

מקום סירה 'Quinta Ser' מקום זה נמצא בישוב קסטלר, במבנה עתיק יומין, ביתה הישן של אחוזת משפחת Ser. במקום פעל מחנה מעצר חשאי בפיקוד הבריגדה האווירית VII של מורון ושל הבסיס האווירי של פלומר. עדות בעלת חשיבות רבה לזיהוי מחנה מעצר זה, היא עדות אביו של Guillermo Fernández, בנוגע למעצרו של בנו וברישתו (תיק מס' 950).

Guillermo נעצר בביתנו ב- 21 באוקטובר 1977. שבעה-עשר איש בלבוש אזרחי, חמושים בנשק רב, נכנסו לבית ואמרו שהם אנשי משטרה ובאו לערוך חיפוש. הם ציוו על הגברים לעמוד אל הקיר בידיים מורמות. אחרי שבדקו את הבית ולא מצאו דבר, ביקשו מ-Guillermo להילוות אליהם כדי לבדוק את עברו. הם לקחו אותו בידיים קשורות אל גבו. לאשתי אמרו לבדוק אם חסר משהו בבית, שאם אחר כך נגיש נגדם תביעה הם יפוצצו את הבית. הם ציוו עלי להצטרף אליהם עד למשרדי בישוב מורון. בדרך שאלתי את מי שנראה לי כמפקד, למה עצרו את בני. הוא הסביר לי, שיש לכך קשר עם הפעילות בבית הספר התיכון 'מריאנו מורנו' בכירה. כשהגעתי למשרדי גיליתי שדלת הכניסה נפרצה ובפנים היו מספר אנשים חמושים. נאלצתי לחתום על מסמך בו נכתב שנערך חיפוש בביתי ובמשרדי ושלא חסר דבר. למחרת עתרתי לצו הבאה (הביאס קורפוס) עבור בני, אך ללא תוצאות... בהודמנות אחרת, בבסיס 'אל פלומר', ראו אשתי ובן אחר שלנו, מספר אנשים שהשתתפו במבצע החטיפה. רצה הגורל ובשנת 1978 הצליח בני להימלט מהבניין של 'Quinta Seré' בו היה עצור יחד עם אסירים אחרים. Guillermo הצליח לברוח ביום גשם. עירומים ועם אזיקים הם הצליחו לגלוש מהקומה הראשונה, באמצעות בגדים קשורים אחד לשני. מאז עברנו דרך ייסורים ארוכה ועצובה עד שעלה בידינו להוציאו מהארץ. מן השיחות הטלפוניות ששמע במחנה, ידע בני שהמקום כונה בשם אטילה.

Pilar Calveira de Campiglia (תיק מס' 4482), מעידה:

החטיפה בוצעה בבוקר של ה- 7 במאי 1977, קרוב לביתי בסן אנטוניו דה פאדווה... הגענו למקום מסוים, שהגישה אליו הייתה דרך כר דשא... שחררתי מעט את הקשרים שעל עיניי בעזרת הברכיים, והצצתי דרך הסדקים של התריס. הצלחתי לזהות את התחנה של איטווינגו, בחלק הרחב של שדרת ריברדיה. הבית עמד בפניה לרחוב ליברטד. כחמישים מטר מריברדיה היה פארק בין הבית והרחוב. בבית היה מכשיר רדיו. בסוף שבוע זה היו בו רק השומרים. ביום שני הגיעה 'הכנופיה' שערכה את מעשי החטיפה. נלקחתי לחדר העינויים, נזרקתי על גבי מיתקן מתכת, והפעילו את הדרבן החשמלי. זה היה מעין טקס, בו השתתפו אנשים רבים, כולם צעקו בהתרגשות. הם דיברו על אלוהים ואמרו שהחטופים הם אויבי האלוהים. השכם בבוקר של יום שלישי, ה- 10 בחודש, נלקחתי לפי בקשתי לבית השימוש, החלון היה פתוח, קפצתי דרכו מתוך ניסיון להימלט. כשנפלתי שברתי זרוע, קרסול, שתיים או שלש חוליות ומספר צלעות. כמו כן חטפתי מכה חזקה בראש והוא התנפח מאוד. השומרים הבחינו ברעש כשנפלתי על האדמה. הם תפסו אותי והעלו אותי מחדש בבעיטות. לא יכלתי ללכת או לעמוד על רגליי... ביום חמישי נלקחתי שוב לחדר העינויים, על הידיים, כי לא יכולתי לזוז. זאת הייתה הפעם האחרונה שהפעילו עלי את הדרבן החשמלי. עד סוף חודש מאי לא קבלתי כל טיפול רפואי. הייתי זרוקה בפנית החדר, ומאוחר יותר על מיטה שנגנבה מביתי והייתה שייכת לבתי. הובאתי לבית השימוש על הידיים. בימים האחרונים של חודש מאי, הועברתי בלילה בטנדר, כשאני מלוכלכת ועיניי קשורות, לבית חולים, שם שמו גבס על היד, הרגל ובית החזה. אח"כ כדי להוריד את הגבס, נלקחתי שוב לאותו מקום בעיניים גלויות, ואז יכולתי לזהות את בית החולים המרכזי של חיל האוויר... בבית באיטווינגו, כוחות המשימה העירו הערות על הבסיס האווירי של אל פלומר. את המזון הביאו צעירים במדים, בסירים גדולים, מחוץ לבית. הם

דיברו בגנות הצבא וחיל הים. בסביבות ה- 8 ביוני 1977, הועברו ארבעה מתוך העצורים שהיינו במקום, לתחנת המשטרה בקסטלר, במשאית אסירים. מאוחר יותר הייתי במחנות חשאיים אחרים, כולל ב- ESMA, עד לשחרורי.

המפקדה לביטחון פדרלי (Superintendencia de Seguridad Federal) בעבר היה זה המטה של המשטרה הפדרלית של ארגנטינה. בשלהי שנת 1975 הוקם המושב של כוח המשימה 2 (GT 2) שפעל בקומות 3 ו-4, בבניין ברח' מורנו 1417 בבירה, תחת פיקוחה המבצעי של מפקדת קורפוס הצבא מס' I. הוא סיפק עובדים לכוחות משימה אחרים שנטלו חלק במערכת הדיכוי, כמו אלה שפעלו בבית הספר למכונאות של חיל הים (GT 3.2). מאוחר יותר, שימשו גם הקומות 5, 6, 7 ועוד, כמחנות מעצר בלתי חוקיים, שם רוכזו עצורים במעמד של 'RAF' (באויר), כלומר, לא הופיעו ברשימה כלשהי (תיק מס' 7531). הבניין שימש מקום חקירה ולינה לעצורים במעבר (LT), או בקדם-מעצר, עד שהועברו סופית לידי הרשות הלאומית המבצעת.

עם זאת, ניתנה במקרים רבים 'העברה סופית' לעצורים, כפי שניתנה להם לביל השני ביולי 1976 ובימים שלאחר מכן. בתגמול על פיגוע שנעשה בבניין של אותה רשות, הם נלקחו משם אחרי שהוזרקה להם זריקה (תיק מס' 7531). עדות לגורלם של אותם עצורים-נעדרים, כתוצאה מפעולת תגמול אכזרית זו, משמש ספר הרישומים של המכון הפתולוגי המשפטי של עיר הבירה, שם נרשמה עלייה תלולה במספר ה- NN (גופות ללא שם) שנרשמו באותו יום. לאורך שנים צוינו בכינוי זה אדם אחד או שניים ביום, אך בין ה- 3 ל- 7 ביולי אותה שנה, הובאו למכון 46 גוויות בלי שם, כמעט כולן אובחנו בידי הצוות המקצועי במילים: 'פצעים מכדורים בגולגולת, בית החזה, הבטן ואגן הירכיים, שטפי דם פנימיים'. אחרים שחוסלו בקבוצות: 'נמצאו יחד עם עוד שבע גוויות במגרש חניה ברח' צ'קבוקו 639, בבירה'.

בישוב פילאר נמצאו 30 גופות מרוסקות מחומר נפץ, ב- 20 באוגוסט 1976 (תיקים מס' 6976, 2521, 7531).

העונשים לא נגמרו, הכל היה מאורגן באורח מדעי, החל בעונשים וכלה במזון... אפשר היה לשמוע קולות שהסתירו את העדות המתמדת על עינויו של מאן דהו (תיק מס' 3721).

העצורים הוחזקו תמיד, עיניהם קשורות בפיסות צמר גפן ואגד מידבק וידיהם באזיקים. הנשים נאלצו להתרחץ בנוכחות השומרים ולסבול ליטופים גסים ומעשי אונס.

שלושתנו היינו קשורות באזיקים ובעיניים קשורות. מיששו אותנו כל הדרך... אותו אדם חזר עם מישהו שהזדהה כרופא, הוא רצה לברוק אותי ושוב מישש אותי, בלי שזו תהיה כמובן בדיקה רפואית... הייתי רדומה למחצה, אינני יודעת

כמה זמן עבר, שמעתי את דלת הצינוק נפתחת, ונאנסתי ע"י אחד השומרים. ביום ראשון שלאחר מכן, ניגש אלי אותו איש, הוא היה בשמירה, וביקש סליחה. הוא אמר שהוא 'שחור' ורצה להיות עם אישה בלונדינית, ולא ידע שאני לא הייתי לוחמת גרילה. ביום האונס, כשנכנס אמר לי: "אם לא תהיי בשקט, אשלח אותך למכונה". הוא איים עלי ודרך על פניי במגפו. בבוקר למחרת כאשר הגישו מטה מבושל, הוא ניגש אלי, נתן לי סוכר ואמר: "זה בעבור השירות שקבלתי". באותו בוקר נכנס אדם נוסף לתא ובצעקות ציווה: "תעמדי, תפשטי את הבגדים", הוא דחף אותי אל הקיר ואנס אותי שוב. ביום ראשון בלילה, האיש שאנס אותי היה בשמירה, הוא הכריח אותי לשחק אתו בקלפים, ובאותו לילה שוב נכנס לתא ואנס אותי פעם נוספת (תיק מס' 1808 - D.N.C.).

העינויים החלו בהפשטת העצורים וקשירתם למשטח בידיים ורגליים פשוטות. הם השתמשו בשני דרבנים חשמליים בעת ובעונה אחת ולסירוגין במכות וב'צוללת יבשה'. את הדרבן החשמלי הם הפעילו על איבר המין, הפה, בית השחי, ומתחת לתחבושות העיניים. החקירות לוו באיומים על בני המשפחה. לעתים תכופות נהגו להחדיר חפצים לתוך פי הטבעת של העצורות. העצורים הוכו במקלות גומי ללא סיבה. כדי להשתעשע היו השומרים מאלצים אותם לעשות כל מיני 'משחקים', כגון: להשעין אצבע על הרצפה ולהסתובב במהירות ('לחפש נפט') - אלה שנפלו ספגו מכות - או להקידם בזוגות זמן ממושך ולהכותם אח"כ באכזריות. לעתים ערכו להם הוצאה מדומה להורג. כשנפלו היו מכים בהם, יורקים או משתינים עליהם.

Patrick Rice, איש דת קתולי, אירלנדי, שהיה גם הוא במעצר ואף עונה, ראה בין העצורים נשים הרות, אחת מהן María del Socorro Alonso עונתה ונגרמו לה שטפי דם, שיתוק ברגלים ודום לב. נתנו לה זריקה שגרמה להפלת התינוק.

הכניסו אותי שם לתא, היו עוד 6 עצורים באותו פרוזדור בתאי צינוק אחרים, ארבעה בחורים בתא גדול וארבע נשים בתא גדול נוסף. על הקיר האחורי היה צבוע צלב קרס ... האוכל היה מורכב ממטה מבושל, ללא חלב וסוכר, מעט לחם בבוקר, אטריות מבושלות, לעתים ללא מלח, לחם בצהרים וקמח תירס מבושל בלילה. היו שם שתי נשים הרות שביקשו רשות ללכת לבית השימוש. לפי מה שסיפרו לי, היו שומרים אחדים שהיו מנצלים את הנשים שם. היו שני סוגי עצורים - חוקיים ובלתי חוקיים. עצור בלתי חוקי אחד Guillermo López, סטודנט לרפואה המתגורר במערב העיר, הוצא בוקר אחד, כאשר הועברנו בקבוצה גדולה לוויילה דווטו, והוא לא הגיע לשם מעולם. אחדים היו עצורים במשך שמונים יום (בפיקוד) ואחד מהם אמר שקודם היו מוציאים אנשים כדי להוציאם להורג. אחד מהם אפילו סיפר לי שבלילה הקודם למציאת 30 הגויות בפילר, הוציאו שלושים עצורים מהמטה של המשטרה הפדרלית (תיק מס' 6976).

מחנה מעצר חשאי 'אל אתלטיקו', או 'המועדון' או 'קלוב אתלטיקו'

מחנה מעצר חשאי זה פעל מאמצע 1976 ועד דצמבר 1977. הוא פורק מעט אחר כך, אך לפי עדויות שנתקבלו ב- CONADEP, ניתן לקבוע שהוא שכן במגרש שבין הרחובות פסיאו קולון, סן חואן, קוצ'במבה ואזופרדו. האנשים שהיו במחנה זה הגיעו בכלי רכב פרטיים, כשעיניהם קשורות בקפדנות רבה. בהגיעם, הוציאו אותם מהמכוניות והעבירו אותם באלימות - כמעט באוויר - דרך מדרגה קטנה למתקן תת-קרקעי ללא אוורור.

כך עולה מהדיווחים של Carlos Pacheco (תיק מס' 423), Pedro Miguel, Antonio Vanrell (תיק מס' 1132), Eduardo Daniel Fernández (תיק מס' 1310), José Angel Ulivarri (תיק מס' 2515) ואחרים. כולם מעידים שבהגיעם נפתח שער. אז הפשיטו אותם, נשים וגברים, צעירים וזקנים, בדקו ודחפו אותם בגסות. החרימו מהם את כל חפציהם האישיים, שלא הושבו מעולם. "מעכשיו קוראים לך K 35, כי בשביל אלה שבחוץ אתה נעלמת..." כך נאמר לעצורים, מספר Miguel D'Agostino. משם הועברו לחדר הניתוחים או חדר עינויים, והפחד נהפך לחרדה עמוקה ולייאוש משוע.

במשך כל זמן החקירה יכולתי לשמוע את צרחות אחי וחברתי. זיהיתי את קולותיהם בוודאות (Nora Strejilevich. תיק מס' 2535).

אחרי סדרת העינויים הראשונה שמטרתה הייתה 'ריכוך', נגררו חלקם ל'מרפאה' ומשם ל'גוב האריות', או ישר ל'צינורות'. קשרו לקרסוליהם שלשלאות נעולות במנעול. חשוב היה לזכור את מספר המפתח, שאם לא כן, הייתה הסכנה שבלכתם לשירותים לא יקבלו את המפתחות המתאימים.

עיניים קשורות וחסומות, רגליים קשורות לאזיקים, הפנים וחלקי הגוף הנראים לעין היו מכוסים בשטפי דם, פצעים וחבלות - בנוסף לבלואים שלבש כל אחד - יצרו תמונה עלובה ומזעזעת של בני אדם בתנאי חיים תת-אנושיים, שלא תימחק לעולם מזיכרונם של המעטים שנותרו בחיים.

כמה מהם עברו דרך 'גוב האריות', היו בו יומיים או שלושה ויצאו לחופש. קראו להם 'חסרי תועלת'. היו אלה ש'נספגו' ולא היו יעילים לשום דבר (Miguel Angel D'Agostino - תיק מס' 3901). אחרי כמה ימים הועברתי לתא והתאקלמתי לאט לאט לחיים אלה, להכיר איך הייתי צריך לחיות, מה מותר לי לעשות ומה אסור. למרות שעניי היו חסומות כל הזמן, והוציאו אותי שלש פעמים ביום לבית-שימוש, קיבלתי מושג כללי על המקום בו 'חייתי'... המחנה, שכן בקומה תת-קרקעית, וכלל שני אזורים תאים שעמדו זה מול זה בצדי פרוזדור צר, מצד אחד התאים הזוגיים ומצד שני הלא-זוגיים. כדי לקחת אותנו לבית-שימוש, פתחו את הדלתות אחת-אחת. כל אחד מאתנו היה צריך לקום על רגליו כשנפתחה הדלת, ומיד מקצה הפרוזדור, הייתה נשמעת פקודת השומר הנוקבת מספר התא. אז היינו מסתובבים, אווזים איש בשכם האיש

שלפניו, ומסדרים 'רכבת', כך הובלנו ע"י שומר (Ana María Careaga - תיק מס' 5139).

במחנה היה מקום למאתיים איש בערך. לפי השערות המשוחזרים, הוחזקו במקום יותר מ- 1500 אנשים. זאת הם מסיקים עפ"י האותיות שקיבלו יחד עם המספר הסידורי. כל אות ייצגה מאה. עפ"י העדויות שהובאו ב-CONADEP הגיעו בנובמבר 1977 לאות X.

כוח המשימה, שבסיסו היה במחנה חשאי זה, פעל בעיקר בעיר הבירה, ובבואנוס איירס רבתי. החסינות לה זכו, אפשרה להם חופש פעולה ללא הגבלות. כפי שהיה בעת חטיפתו של Juan Marcos Hermann שהובא מסן קרלוס דה ברילוצ'ה למחנה 'אתלטיקו' (פגישת עיתונאים ב- 22.8.84).

האנשים מכוחות הביטחון פעלו במגע עם מחנות מעצר חשאים אחרים, כ- ESMA וקמפו דה מאז'ו.

בממוצע נחטפו 6 או 7 איש ליום, אך היו מקרים בהם הביאו אפילו 20 איש. בתדירות קבועה, היו מעבירים קבוצה גדולה של עצורים למקום בלתי ידוע. אומר D'Agostino:

בתאי הצינוק שררה דומייה מוחלטת. בערב שלפני ההעברות ההמוניות, בהן היו לוקחים כ- 20 איש, הלך השקט וגדל...
(...) לפעמים 'שוחחנו', בדפיקות קלות על הקיר המפריד בין תאי הצינוק, או בנגיעות על שכם החבר שהלך לפנינו ב'רכבת'. כולם חיכו בדומייה שיקראו בשמם, כולם רצו לצאת משם, עוד היה להם שמץ של תקווה. ההעברה, יותר מפחד, הייתה ציפיה...

'אל בנק'

ב- 31 במרס ובשני ביוני 1984, ערכה ועדה זו סיורי ביקורת בבריגדה הנשית XIV של משטרת הפרובינציה של בואנוס איירס, מרחק של 200 מ' מצומת הדרכים של האוטוסטרדה גנרל ריצ'רי וקמינו דה סינטורה (גשר 12), מחוז לה מטנזה, הפרובינציה של בואנוס איירס.
המטרה הייתה לבדוק אם יש אמת בכך שהבניין שימש מחנה מעצר חשאי, כפי שעלה מעדויות רבות שנתקבלו בוועדה.

הגב' Fernández Meijide מספרת בדו"ח על הראשון בסיורים אלה:

נסענו יחד עם העדים Susana Caride, Norma Leto ו-Nora Bernal, בהגיענו, פנתה המכונית לדרך שהובילה ימינה, ועלתה על שיפוע קטן בצד הדרך. כך עשו גם שאר כלי הרכב שנסעו בעקבותינו, עם אנשי ה-CONADEP ושאר העדים. Caride, Leto, Bernal אמרו פה אחד שאותה פניה שעשו עכשיו - עשו גם בעת העברתן, מייד אחרי חטיפתן, כשנסעו

בעיניים קשורות, על ריצפת המכונית שהובילה אותן מ'קלוב אתלטיקו' למחנה החדש.

...זה המקום, כאן עברנו בדרך לצינוק (Benítez , Miguel Angel - תיק מס' 436).

...חצר עם אריחים לבנים ושחורים, זהו בדיוק המקום בו הפשיטו ובדקו אותנו, אלא שעכשיו היא מחולקת ע"י שניים, שלושה קירות שנבנו, אבל אני בטוחה לגמרי שזהו המקום, שהייתי עצורה בו פעמיים (Nora Bernal, תיק מס' 1583).

...זהו הפרוזדור שמוביל לצינוק האחרון מצד ימין, בו הייתי עצורה... (Elsa Lombardo תיק מס' 3890).

המתח והעצבנות היו בשיאם כשנכנסנו למקום בו פעל 'אל בנקו' בתקופה שבין סוף 1977 ואמצע 1978. הקבוצה החלה את הסיור בצורה מסודרת, אך מיד החלו להתפזר, ולהתרוצץ בהתרגשות רבה בכל פינות המקום. המטבח, חדרי העיניים, המרפאה, המסדרונות, חדרי הצינוק, בתי השימוש וכו'. מקומות בהם עברו, בצורה אכזרית כל כך, חוויות קשות ואיומות, כשצעקות חבריהם המוכים והמעונים נשמעו במשך כל היום והלילה (Norma Leto , תיק מס' 3764).

האדריכל והצלם של הוועדה נתבקשו בתכיפות ע"י המשוחררים, להנציח פרטים בעלי חשיבות, וכך להוכיח את הימצאו של בית המעצר בו היו כלואים הם ורבים מחבריהם.

היו אותן הדלתות. ההבדל היחיד הוא, שהחרך הקטן שהיה בדלת נסתם, ועכשיו יש אחד יותר גדול... זהו תא הצינוק בו הייתי עצורה עם Elsa Lombardo... כאן היה המטבח, כאן קיבלנו חיסון נגד צהבת... אין לי כל ספק שזהו המקום שאליו נחטפתי ובו הייתי עצורה, וספגתי עינויים קשים. תחילה בתא שהיה תמיד מלא מים, ומאוחר יותר הועברתי לתא הנמצא בצד ימין של אזור 2 (Susana Caride תיק מס' 4152).

העד Casalli Urrutia מזהה מקום באזור מס' 1, בסוף הפרוזדור, שם היה מושלך על הרצפה במשך שמונה ימים עם עשרה אנשים נוספים. הוא מוסיף שבאותה תקופה - יוני 1978 - היה המחנה מלא עד אפס מקום, והיו שלושה - ארבעה איש בכל תא צינוק.

בעודה מסיירת במקום עם אנשי הוועדה, ציינה María Patricia Arcondo :

ישנם דברים שעזרו לנו להתמצא במקום והם קיימים גם היום, בדיוק באותה צורה בה חשנו בהם בעיניים קשורות. בחדר הזה היה האדריכל Hernán Ramírez, ובחדר הסמוך היו בעלי, Rafael Amaldo Tello ואחיו, שניהם נעדרים עד היום. הושיבו אותי קרוב למשרדים שהיו 'חדר הניתוחים', כך שיכולתי לשמוע את צעקות המעונים, גם את צעקותי של בעלי.

היא הוסיפה שנלקחה לחדר ושם נאמר לה שכל הרכוש שנלקח מבתי החטופים, יהיה תרומה למוסד הצבאי. על כל הריהוט של 'אל בנקו' היה מסומן 'DIPA' (הנהלת המודיעין של המשטרה הפדרלית).

כשנבנתה האוטוסטרדה, והיה צורך להרוס את 'הקלוב אתלטיקו', עברו הקצינים הגבוהים והנגדים שפעלו בתוכו, יחד עם חלק מהאסירים למחנה מעצר חדש.

עדויות אחרות מצביעות על נוכחותו של האלוף Suárez Mason ב'אל בנקו' (תיקים מס' 4151, 4124, 2529).

כמו ב'קלוב', פעלו במחנה מעצר חשאי זה כוחות שונים: מודיעין של המשטרה הפדרלית, GT1, GT2, GT3, GT4, FTE.

בסיומו של הסיוור, כאשר האדריכל שרטט את התוכניות, אפשר היה למצוא דמיון מדהים בינן לבין תרשימים שכבר נמצאו בידי ה-CONADEP. אלה שורטטו ע"י העדים עצמם, על פי זיכרונותיהם הקשים, שכבר נרשמו בתיקי הניצולים.

אל אולימפו'

מחנה המעצר החשאי 'אל אולימפו' פעל במחלקת הרכב של המשטרה הפדרלית, ושכן ברח' לקאררה ורמון ל'. פלקון בבירה. הפעילות בו החלה ב- 16 באוגוסט 1978, כאשר הועברו לשם אסירים מ'אל בנקו':

נחטפתי ב- 28 ביולי 1978 עם בני Nahuel בן חודשיים והובאתי ל'בנקו'. שם נאלצתי לצלצל לבעלי, כשרובה טעון מכוון אל בני. ב- 16 באוגוסט הכריחו אותנו לקפל את המזרנים ולחכות ליד דלת התא כמעט כל היום. לפנות ערב אסרו אותנו בזוגות והעלו אותנו על משאית עם חפצינו. ארגז המשאית היה מעץ וכוסה ביריעה. כך הגענו למקום שזה עתה נסתיימה בנייתו, מלא באבק, ששרר בו קור בלתי נסבל (Isabel Fernández de Ghezan, תיק מס' 4124).

אני משערת שנערכו שתיים או שלוש נסיעות באותה משאית, ובכל פעם נסעו בה כשלושים איש. יחד אתנו הגיעו למקום החדש אותם המדכאים שהיו ב'בנקו'. המקום היה חדש לגמרי, הוכשר במיוחד כדי להחזיק את העצורים תחת מעקב חמור יותר (Elsa Lombardo - תיק מס' 3890).

הגענו ל'אולימפו', הוא כונה כך כי היה 'מקום האלים'... (Graciela Trotta - תיק מס' 6068).

Isabel Cerrutti - (תיק מס' 5848) שנחטפה ב- 12 ביולי 1978, ונכלאה ב'אל בנקו' וב'אולימפו' עד ינואר 1979, מביאה פרטים לאיתור המבנה הפנימי של המחנה:

היה זה מחנה מעצר חשאי בנוי בתוך מגרש חנייה גדול. הוא כלל שלושה או ארבעה חדרי עינויים, שכוננו בשם 'חדרי ניתוח'. משמאלם היו משרדי ה-GT2. באזור המבודדים היו החלונות חסומים בלבנים. בחוץ היה בניין ששימש מקום מגורים לקצינים. ה'בור' ממש, היה בניין חדש, שפורק בשנת 1979.

לא ידוע מה היו הסיבות להעברה המונית זו, אם כי ניתן לשער שהדבר נבע מקרבתו של ה'אולימפו' אל מרכז המבצעים.

כמו ב'אל בנקו' היו הכוחות מחולקים לכוחות משימה GT1, GT2, GT3. ההבדל העיקרי בינו לבין המחנה האחר בא לביטוי בעיקר בארגונו הטוב יותר, וכן ביחס הגמיש יותר, כביכול, כלפי החטופים. יחס זה השתנה במהירות לאכזריות ולחוסר רחמים. עפ"י העדות של Isabel Cerutti, נבע השינוי ביחס מחילוקי דעות שהתעוררו בין המדכאים לבין עצמם. הם נאבקו על ההגמוניה על המחנה וכדיעבד גם על חלקם ב'שלל המלחמה'.

הכוחות שפעלו מחוץ למחנה לא באו במגע עם העצורים, למעט מקרים יוצאי דופן. השמירה נעשתה ע"י אנשי הגנדרמריה.

הכוחות המעורבים היו תחת פיקוחו והשגחתו של מטה הקורפוס ה-I של הצבא, שמושבו היה בפלרמו, בבירה.

העדויות השונות הצביעו על הקשר שבין מחנה המעצר החשאי לבין הקורפוס הראשון של הצבא, וזה אושר ע"י איש הגנדרמריה Omar Eduardo Torres - (תיק מס' 7077):

אני שירתי בבסיס של קמפו דה מאז'ו - ניידת 1 - יחידה תחת סמכותו של הקורפוס הצבאי הראשון, שמפקדו בשנת 1978 היה האלוף Suárez Mason (...). היינו קבוצה בת שלושים איש ששמרה על האצטדיון בזמן אליפות הכדורגל העולמית. עם סיומה נקראנו להתייצב בקמפו דה מאז'ו, שם קיבלנו הוראות מהמפקד השני, שכונה בשם Cortez, למבצע מיוחד, והובטחה לנו תוספת שכר עבור עבודה זו. נצטוונו לגדל שיער וזקן ולהשתמש בכינויים. מאוחר יותר נאמר לנו להתייצב בצומת לקארה פינת פאלקון, בראשית חודש יולי 1978. כשנכנסנו ראינו שעובדי בית הכלא הפדרלי עמדו לסיים את הקמת הבניין נועד לאכסון העצורים. פעמים רבות ראיתי את האחראים על מעשי חטיפה, כלומר, 'הכנופיה', לוקחים בכלי רכב חפצים גנובים מהבתים בהם נערכו חיפושים. הם השתמשו במחסן כדי לשמור את שלל המלחמה. תפקידנו היה לדאוג לביטחון הפנים של המחנה, ונאסר עלינו לבוא במגע עם העצורים, אם כי לפעמים הובלנו אותם לשירותים. פנים המחנה 'אולימפו' היה דומה לבית-כלא. הייתה בו כניסה אחת שפנתה לעמדת השמירה, היה בו ספר לרישום הכניסות והיציאות של העצורים, מספר תא הצינוק המיועד וכן המספר והאות שקיבלו העצורים במקום שמם ושם משפחתם. כמו כן נרשמה סיבת המעצר.

(...) העצורים הובלו לבסיס חיל האוויר של פלומר, לשם הגיעו משאיות נוספות עמוסות עצורים וכולם הועלו על מטוסים. עפ"י השמועות, מאוחר

יותר, הם נזרקו לים. לפעמים נאלצתי לעסוק בעבודות אחרות, בנוסף לשמירה, כגון להביא את האוכל מהיחידה של סיוודלה, או פעם, ללכת לבית החולים ולהשגיח על עצור ממחנה אולימפו שעונה קשות. האסיר היה קשור בידי וברגליו על אף מצבו הקשה. כמו כן השתתפתי בכוחות המשימה. לפני שיצאנו לפעולה היינו מבקשים אישור ל'אזור משוחרר' מתחנת המשטרה הקרובה למקום המבצע. הקבוצות בהן השתתפתי היו GT1 ו-GT2. יחד איתי השתתפו קציני צבא, עובדים משירותי הכלא הפדרלי וכן מהמשטרה הפדרלית.

מחנות מעצר חשאיים ראשיים באזור מטה משטרת הפרובינציה של בואנוס איירס

תחת פיקודו של מטה משטרת הפרובינציה של בואנוס איירס, בראשותו של מי שהיה אז אלוף משנה Ramón Camps והנהלה הכללית לחקירות, בראשותו של Miguel Etchecolatz, פעל מעגל של מחנות מעצר חשאיים, בתוך אזור 113 (תיקים מס' 2818 - 2820 - 2821 - 2822 - 2852 - 2857 - 683 - 3944 - 2846 - 4839 - 7169 - 4635).

במעגל זה נכללו המחנות הבאים, נמצאו בתחום גיאוגרפי רחב יחסית:

COT I Martínez: Avda. Libertador N- 14.237/43, Martínez.
Pozo de Quilmes: Allison Bell esquina Garibaldi, Quilmes.
Pozo de Bánfield: Vernet esquina Siciliano, Bánfield.
Puesto Vasco: Don Bosco, Partido de Quilmes.
Arana: calle 137, esquina calle 640, La Plata.
La Cacha: Antigua antenna de Radio Provincia.
Comisaría 5ta: calle 24, esquina calle 63, La Plata.
Brigada de investigaciones de la Plata: Calle 55 N-930.

הם לא פעלו במערכת סגורה לחלוטין. המחנות נהגו, לפי הצורך, מסיבות מבצעיות, ליצור קשר עם מוסדות אחרים של CRI (מרכז לאיסוף מודיעיני) השייך ליחידה מס' 3 של חי"ר של לה טבלדה. כמו במקרה של כמה תחנות משטרה באזור המערב של בואנוס איירס רבתי.

ה-COT I מרטינז, למשל, היה מיוחד במינו ומילא תפקידים מיוחדים, כמו למשל, לכלול בין העצורים אישי ציבור בולטים כמו העיתונאים Rafael Perrota ו-Jacobo Timerman, מנהיגים פוליטיים, ובעלי תפקידים בכירים במשטר החוקי שהודח ב-24 במרס 1976, כ- Ramón Miralles, Juan Gramano, Juan Ramón, Héctor Ballent, Alberto Liberman, Nazar ועוד.

סימן היכר אופייני אחר למרכז זה, הייתה העובדה שפעילותו לא הוסתרה מעיני תושבי השכונה, מתוך כוונה להשליט בהם טרור ופחד. בעת החיפוש שנערך כדי לאשר את מקום המחנה, ב-20 בינואר 1984, בנוכחות שני עצורים לשעבר, אמר אחד מתושבי השכונה:

אני מתגורר כאן עם משפחתי מאז 1973. כאשר הגענו, היה הבניין הסמוך ריק. בסוף 76 החלו להכניס בו שינויים. הציבו קיר חיצוני ענק, גדר תיל וסורגים בחלונות. שמענו תמיד קולות אנשים, יוצאים ובאים. בלילה היו זרקורי המגדל מאירים לכל הכיוונים. יריות היו נשמעות בבוקר ובלילה, כאילו אימוני ירייה או תרגול בנשק. כמו כן נשמעו צעקות נוראות. שיערנו שמענים את האנשים שנמצאים במקום. תכופות היו מוציאים משם ארגזים או ארונות מתים, ואפילו איברי גוף קטועים בשקיות פלסטיק. חיינו במתח בלתי-פוסק, כאילו היינו במעצר גם אנו. מרוב פחד לא הזמנו אורחים, ולא פעם לא הצלחנו להירדם לילות שלמים.

הקשר בין מחנה מעצר חשאי זה לבין האחרים באותו אזור, בא לידי ביטוי גם בהעסקת אותם העובדים בכולם. כגון מפקד המשטרה 'Saracho', Pretti Valentín, ששמו מופיע בעדויות מס' 3988, 1277, 4635 בקשר ל'בור של קילמס'; מפקד המשנה של המשטרה 'Amilcar Tarela', 'Trimarco', ששמו נזכר עקב פעילותו ב'בור של באנפיילד' (תיק מס' 3757), והרופא Jorge Antonio Bergez ממחלקת החקירות של העיר לה פלטה (תיקים מס' 683, 1277, 3944).

העצורים, שחלקם עמדו בפני מעשי סחיטה, הועברו לעתים תכופות ממחנה אחד למשנהו, כפי שעולה מעדויות רבות של אנשים, היום משוחררים, שמצהירים שהיו במחנות מעצר חשאים שונים המשתייכים לאותו אזור.

אחרי שנעצרתי בביתי בעיר הבירה, נלקחתי למטה המשטרה של הפרובינציה של בואנוס איירס, שם נחקרתי ע"י Camps ו-Etchecolatz, משם הועברתי לקמפו דה מאזו, ונאלצתי לחתום על הצהרה. מיד אח"כ הכניסו אותי לפואסטו באסקו, שם עוניתי. אח"כ הועברתי למחלקה המרכזית של המשטרה. אחרי עשרים וחמישה יום ניתנה לי האפשרות ליצור קשר עם בני משפחתי. משם נלקחתי ל-COT1 מרטינו, שוב עינויים ושוב למחלקה המרכזית של המשטרה הפדרלית. בסוף נעצרתי באופן חוקי בבית הכלא של מגדלנה (Jacobo Timerman - תיק מס' 4635).

שמותיהם של ראש מטה המשטרה של הפרובינציה לשעבר, רמון ח. קאמפס וראש המשטרה מיגל אצ'קולץ מופיעים גם בעדויותיהם של Julio Alberto Emmed - תיק מס' 683, Carlos Alberto Hours - תיק מס' 7169, Héctor María Ballent - תיק מס' 1277, Ramón Miralles - תיק מס' 3757, Eduardo Schaposnick - תיק מס' 3769, Juan Amadeo Gramano - תיק מס' 4206).

אמנם המחנה פואסטו באסקו, הכיל מספר קטן של עצורים, אך עם זאת זכה לביקוריהם התכופים של קציני צבא ומשטרה בכירים. עובדה זו מעידה שעבודות המודיעין שנעשו שם היו בעלות חשיבות מיוחדת.

רואינתי ע"י האלוף Camps - מעיד ד"ר Gustavo Caraballo, עורך דין בן 40, (תיק מס' 4206) והוא הורה באופן אישי שיענו אותי במרכז זה.

מחנה המעצר החשאי שאליו מתייחס ד"ר Caraballo, ושאותו יכול היה לזהות בתמונות שצולמו ע"י ה- CONADEP, הוא תחנת המשטרה המשנית של דון בוסקו, שפעלה במערכת החשאית בשם פואסטו באסקו. באותו חוג פעלו שני מרכזים בעלי תכונה מיוחדת: הם נועדו לא רק לפעולות דיכוי בתוך המערכת של הקורפוס הצבאי I, אלא גם נגד אזרחים אורוגוואיים שמתגוררים בארגנטינה, כתוצאה מהסכם תיאום רפרסיבי בין כוחות המשימה בשתי הארצות. הם שיתפו פעולה במבצעים - הן בניהול, הן בחלוקת 'שלל המלחמה' - פקידים בכירים של OCOA (ארגון מרכז של פעולות אנטי-חתרניות באורוגוואי), שחלק גדול מקציניהם כבר פעלו עם עמיתיהם מהמשטרה הפדרלית בארגנטינה במחנה החשאי 'אורלטי', ושמותיהם נזכרים בעדויותיהם של העצורים ב'בורות' קילמס ובנפילד.

השכם בבוקר ב- 21 באפריל 1978, פרצו לביתי בלאנוס-מערב עשרים וחמישה איש בלבוש אזרחי חמושים בנשק כבד. כיסו אותי ואת בעלי בברדסים, קשרו אותנו באזיקים והוכנסנו לטנדר. אנו יודעים עפ"י סימנים רבים שהיינו במרתף של המחלקה לחקירות בשם 'בור קילמס'. שם נחקרנו בקשר לפעילותנו באורוגוואי - ארץ מוצאנו - ובארגנטינה. במחנה זה ניתן לנו לראות הרבה אורוגוואים, כמה מהם במצב קשה מאד כתוצאה מהעינויים. חמישה ימים אחר כך שיחררו אותנו, אחרי שהתחייבנו לשלם סכום כסף עצום. הסחיטה, החטיפה והחקירה, נוהלו ע"י אדם שכונה בשם 'Saracho'. נלקחנו לביתנו, שם נאלצנו לתת להם סכום כסף גדול מאד שקיבלה חמותי כמה ימים לפני כן כפיצויים בעקבות תאונה (Beatriz Bermúdez - תיק מס' 3634).

אורוגוואי אחר, Washington Rodríguez (תיק מס' 4985) מעיד שבראשית חודש אפריל 1978, היה עצור במחנה זה עם עשרים ושניים איש מבני ארצו. הם סיפרו לו שהיו עצורים ב'בור של בנפילד', ושעונו ע"י קציני ה- OCOA. נושא החקירות ושיטות העינויים מעידים בבהירות שאותם הקצינים פעלו גם בקילמס. איתור וזיהוי 'הבור של קילמס', שמשמש כיום בחלקו מחנה לבריגדה הנשית של משטרת הפרובינציה, נעשה ע"י ה- CONADEP ב- 18 במאי 1984, בסיוע עשרה עדים, שאיתרו בוודאות את מקום מעצרם, לאחר שכמה מהשומרים התירו להם להסיר את התחבושות מהעינויים בהיותם במעצר.

הגב' María Kubik de Marcoff הצביעה על המקום בו ראתה את בתה בפעם האחרונה. באותה הזדמנות הצליחה ללחוץ לה:

אמרו לי שאם לא אדבר, ייקחו גם אותך ואת סבא.

Rubén Shell נזכר:

קירות הצינוק לא היו צבועים אז כמו היום. הם היו מבטון אפור. כתבתי כתובת על קיר תאי שעדיין שם. אני גם מזהה את הכתובות האחרות שאני רואה עכשיו על הקיר.

גם Alfredo Maly מגלה, בגרדו את הצבע החדש שעל קיר התא, את העקבות שהשאיר בעת מעצרו.

כל העדים מזהים את הכניסה דרכה נכנסו למחנה, דרך המוסך. אמנם הדלת שונתה, לא טושטשו העקבות של פסי ההזזה הקודמים, וכן נמצאות המדרגות המתפתלות שהובילו למוסך, לאולם הכניסה, ל'חדר הניתוחים', ולשאר המתקנים, אם כי הן מוסתרות ע"י קיר בטון.

חודש ימים קודם לכן, ב- 18 באפריל 1984, ערכה הוועדה בדיקה במחלקת הרצח של בנפיילד (כיום), והוכיחה ששם פעל מחנה המעצר החשאי שכונה 'הבור של בנפיילד'.

אחד מתפקידי 'הבור של בנפיילד' היה להחזיק עצורות בחודשי הריון האחרונים, ולקחת מהן אח"כ את התינוקות, שהופרדו מאמותיהם.

המחלקה לחקירות, הידועה בעגת המענים בשם 'הבית הקטן', לא היוותה רק מקום קבלה, עינויים ומעצר זמני לנעדרים רבים, אלא גם שימשה תחנת ניסיונות לעצורים שנכלאו במשך שנה בתנאים מיוחדים, במטרה לשתפם בפעולות הדיכוי בתוך אזור 113. הכל מצביע, עם זאת, שהניסיון המצומצם שנעשה על שבעה אנשים נגמר בכישלון. הגורל המר שהיה מנת חלקם של רוב העצורים לא פסח על קבוצה נבחרת זו, וחייהם היו תלויים לחלוטין בידי החוטפים.

הניסיון התחיל חודשים מספר לאחר שנחטפו בעיר לה פלטה שבעה סטודנטים ובוגרי אוניברסיטה צעירים. (תיק מס' 2582 - 2835 - 2820 - 2818).

מפקד משטרה Nogara דיווח לבני משפחותיהם שהם כלואים במחלקת החקירות (תיקים מס' 2818 - 2821 - 2822 - 2852 - 2853), והם אף קיבלו רשות לבקר אותם, כמובן תחת השגחה קפדנית של השומר. בתום שנה, כשהגיע הניסיון לשיאו, נתבקשו ההורים לשלם סכום כסף כדי שהעצורים ישוחררו בחשאי, ויוכלו לנסוע לחו"ל. אחד מהם הובא אפילו לפני נטריון כדי לאשר בחתימתו את היציאה מהארץ של בנו הקטין ושל מכונית שהייתה בבעלותו.

המתווך בכל אותם ההליכים היה הכומר Cristian Von Wernich - (תיקים מס' 6893 - 683 - 1277 - 3944 - 2818 - 2820 - 2821 - 2822 - 2852), כומר של משטרת הפרובינציה, שביקר תכופות אצל הצעירים, הטביל את הבן של אחת העצורות, שנולד במחנה החשאי, לפני שנמסר לסביו. צעירים אלה נעדרים עד היום, יש לשער שנרצחו בקרב מבוים עם חוטפיהם, שזייפו את יציאתם לחו"ל.

מחנה נוסף, ששייך לאותו חוג, פעל בישוב ליסאנדרו אולמוס, קרוב לעיר לה פלטה, בתחנת השידור הישנה של רדיו הפרובינציה. הוא היה ידוע בשם 'קסקו' וגם בשם 'לה קאצ'ה' - המזכיר דמות טלוויזיונית - 'המכשפה קצ'באצ'ה' - שגרמה להעלמת אנשים. בניין בן שלש קומות שאפשר היה להחזיק בו כחמישים עצורים.

ב- 20 ביולי 1984, ערכו חברי ה- CONADEP סיור במקום בלוויית עדים אחדים. הם הגיעו למסקנה שהבניין הראשי פורק ונהרס, אך המקום שנועד לחקירות עדיין עומד על כנו. הגב' Nelva Menéndez de Falcone (תיק מס' 3021), ו- Ana María

Caracoche (תיק מס' 6392), כשחיטטו מעט בערימה בולטת לעין, גילו מספר כדים ועליהם החותמת בסיס צבאי 7, בהם הוגש להן האוכל. כמו כן גילו מספר גילי חרסונה עם חוטי נחושת, שראו בהיותן עצורות ב'לה קאצ'ה'. הן גם הצליחו לזהות מספר מתקני ברזל עם חוטי-תיל, ששימשו 'תאים' כדי למנוע את הקשר בין העצורים.

כמאה מטר משם, נמצאו שני בורות בני 5 מ' על 3 מ' כל אחד, בעומק של מטר ועשרים, במקום שהיו יסודות הבניין. הן מצאו אריח בצבע לבנבן מקושט באדום, שהוביל בשעתו לבית שימוש ומטבח, ובסוף שלט ועליו כתובת: 'אזור מוגבל'.

עדויות אחרות שנרשמו ב- CONADEP, קובעות שהפעילות של ה- C.C.D הייתה תחת ניהולם של אנשים שבאו מכוחות הביטחון השונים שפעלו באזור 113, דהיינו, הצבא, חיל הים, שירות בתי הכלא, ה- SIDE וכמובן משטרת הפרובינציה של בואנוס איירס.

ההעברות ממחנה למחנה התנהלו בלא הפסקה ונעשו תכופות בדרך של גליזציה, דרך תחנות המשטרה של לה פלטה, אם כי היו פעמים שהעצורים הועברו למקומות נידחים יותר, לתחנות משטרה באבונדה, לנוס, או באזור המערבי של העיר.

באזור 113 נכלל גם ה'בור של אראנה'.

בהגיעי לשם, חשבתי שהגעתי לשער הגיהנום. השומרים דחפו אותי מצד אל צד, כאילו שיחקו בי בפינג-פונג; שמעתי את צעקותיהם המחרידות של העצורים המעונים, וראיתי כל הזמן אנשים בדרכם למכונה (תיק מס' 2846 - Pedro Augusto Goin).

במשך האיתור והזיהוי שנעשה ע"י הוועדה ב- 24 בפברואר 1984, הצליחו העדים לשחזר בשלמות את המראה החיצוני של המקום, ששכן קרוב לפסי הרכבת, וכן גם את הבניין לפרטיו, המשמש כיום את מחנה המשטרה של אראנה, תחת פיקודתה של תחנת המשטרה מס' 5 בלה פלטה. קשר זה היה קיים בזמן פעילותו כמחנה מעצר חשאי, כך עולה מעדויות שונות:

הגיעו אלינו ידיעות שהד"ר Fanjul Mahia - אומרים בני משפחתו - היה עצור במחלקה לחקירות בלה פלטה. משם הועבר לתחנת המשטרה מס' 5 ושהה בה מספר חודשים. מאוחר יותר נראה באראנה, במחלקה לחקירות, ושוב באראנה, שם אבדו עקבותיו (תיק מס' 2680).

בשל מיקומו של מחנה מעצר זה, העומד במקום מבודד ושומם, נראה ששימש באופן קבוע להוצאה להורג. עדים רבים מציינים שנשמעו ממנו יריות בקביעות. משוחרר אחד שביקר במקום, הצביע על סימני כדורים במספר קירות.

נחטפתי בוקר אחד מבית הוריי, ע"י אנשי צבא בפיקודו של סרן Bermúdez. הובלתי לאראנה, שם חקרו ועינו אותי. במקום זה עבר מספר רב של אנשים,

במיוחד בלילות. תכופות שמעתי את הערות השומרים "זה יחוסל" (תיק מס' 2095 - Néstor Busso).

על פי עדויות של שני אנשי משטרה לשעבר במשטרת הפרובינציה של בואנוס איירס, ניתן לשחזר את האמצעים בהם נקטו כדי להעלים חלקי גוף של עצורים שנרצחו במחנה זה:

היו קוברים אותם בבור שהיה בחלק האחורי של המחנה, תמיד בשעות הלילה. היו מכניסים את הגופות לבור ושורפים אותן, כדי להעלים את ריח הבשר החרוך היו שורפים גם צמיגים (...) (תיק מס' 1028).

Juan Carlos Urquiza שהיה נהגו של קצין המשטרה Verdún, הצהיר בפני הוועדה ואמר שאמנם מחנה אראנה לא נחשב למחנה השמדה סופית, אך יש בידו הוכחות, - בשל קרבתו לאחד האנשים הבכירים בחוג זה - שבוצעו בו הוצאות תכופות להורג, מעבר למקרי המוות 'הרגילים' תוך כדי עינויים:

הבור כונה בשם 'קאפאצ'ה' ובמחנות אחרים יכולתי לראות בורות זהים. הייתה להם צורה מלבנית באורך 2 מ' ובעומק 60 סמ'. שם הניחו את הגופות, שפכו עליהן נפט ושרפו אותן (תיק מס' 719).